

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 18.9.2008
KOM(2008) 553 galutinis

2008/0180 (CNS)

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

dėl gyvūnų apsaugos juos žudant

(pateikta Komisijos)

{SEC(2008) 2424}

{SEC(2008) 2425}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Direktyvoje 93/119/EB dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant arba užmušant¹ nustatyti techniniai reikalavimai niekada nebuvo keičiami, nors aplinkybės pasikeitė.

Pradėtos taikyti naujos technologijos, todėl kai kurie standartai paseno. 2004 m. ir 2006 m. Europos maisto saugos tarnybos mokslinėse nuomonėse siūlyta persvarstyti šią direktyvą. Be to, 2005 m. Pasaulinė gyvūnų sveikatos organizacija priėmė dvi gaires dėl gyvūnų gerovės juos skerdžiant ir žudant, ir šiose gairėse prieita panašių išvadų.

Visuomenei labiau rūpi gyvūnų gerovė. Priėmus ES maisto saugos teisės aktus, kuriuose pabrėžiamos verslo subjektų atsakomybės sritys, skerdyklų veiklos teisinės sąlygos pasikeitė. Nužudžius daug gyvūnų per didelio masto gyvūnų epidemijas, kilo klausimų dėl tam taikytų metodų. 2006 m. Komisija priėmė pirmąjį Bendrijos veiksmų planą dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės, ir jame nustatė naujas sąvokas, pvz., gerovės rodiklių ir pavyzdinių gyvūnų gerovės centrų sąvokas.

Nustatyta konkrečių problemų, susijusių su ES teisės aktais, pvz., nėra suderintos naujų svaiginimo būdų metodikos, neaiškiai nustatytos ūkio subjektų atsakomybės sritys, darbuotojų kompetencija nepakankama, o žudant gyvūnus ligų kontrolės tikslais nesudaromos tinkamos sąlygos gyvūnų gerovei užtikrinti.

Atsižvelgiant į šias aplinkybes, pasiūlymu suteikiama kur kas daugiau pridėtinės vertės nei išlaikant dabartinę padėtį.

Visų pirma, vietoje direktyvos pasirinkus reglamentą užtikrinama, kad nuostatos bus taikomos vienodai ir vienu metu, ir teisės akto nereikės perkelti į nacionalinę teisę, dėl to bus išvengta naštos ir netolygumų. Be to, priėmus reglamentą bus galima greičiau derintis prie techninės ir mokslinės pažangos sąlygotų pokyčių. Juo taip pat nustatomas vienas taisyklių rinkinys, dėl to jos bus aiškiau išskirtos ir jas bus paprasčiau taikyti tiek ES ūkio subjektams, tiek prekybos partneriams.

Be to, ūkio subjektams pasiūlymu nustatoma daugiau lanksčių galimybių, nes pateikiamos išsamių techninių dalykų gairės. Tuo pat metu reikalaujama, kad ūkio subjektai iš tiesų prisiimtų atsakomybę už gyvūnų gerovę (patys tikrintų, kaip taikomas svaiginimas, įprastinės veiklos procedūros) ir taip padėtų geriau užtikrinti gyvūnų gerovę juos skerdžiant.

Pasiūlymu siekiama, kad būtų rengiamos mokymo priemonės, pagrįstos patikimomis mokslo žiniomis (kompetencijos sertifikatai, pavyzdiniai centrai) – taip būtų galima geriau suprasti gyvūnų gerovės sritį ir įtraukti gyvūnų gerovės aspektus į kasdienes gyvūnų prižiūrėtojų, skerdikų ir oficialiai paskirtų inspektorių užduotis.

Pagrindiniai pasiūlymo tikslai yra šie:

- (1) stiprinti gyvūnų apsaugą juos skerdžiant arba žudant,
- (2) skatinti svaiginimo ir žudymo technologijų naujoves,
- (3) sudaryti susijusiems ūkio subjektams vienodas sąlygas vidaus rinkoje.

¹ OL L 340, 1993 12 31, p. 21.

Be to, šiuo pasiūlymu bus siekiama šių konkrečių tikslų:

- (1) nustatyti bendrą metodą, kuriuo būtų skatinama kurti naujus svaiginimo metodus,
- (2) užtikrinti, kad gyvūnų gerovės aspektai būtų nuosekliau įtraukiami į gamybos procesą, nustatant reikalavimą laikytis įprastinių veiklos procedūrų ir skerdyklose skirti gyvūnų gerovės specialistus,
- (3) tobulinti skerdyklų konstrukciją ir įrengimus reglamentuojančius standartus,
- (4) didinti susijusių ūkio subjektų ir specialistų kompetenciją,
- (5) stiprinti gyvūnų apsaugą per didelio masto žudymo veiksmus.

Bendrosios aplinkybės

Šiuo pasiūlymu bus pakeista Direktyva 93/119/EB dėl gyvūnų apsaugos juos skerdziant arba užmušant, kuria reglamentuojama ūkinių gyvūnų žudymo tvarka.

Kasmet ES skerdyklose nužudoma apie 360 mln. kiaulių, avių, ožkų ir galvijų bei daugiau nei 4 mlrd. naminių paukščių. Be to, Europos kailių pramonės įmonėse nužudoma 25 mln. gyvūnų, o peryklose – 330 mln. vienadienių paukščių jauniklių. Kontroluojant užkrečiamąsias ligas taip pat nužudomi milijonai gyvūnų.

Atsižvelgiant į nustatytus tikslus, dabartinė padėtis nepatenkinama. Valstybėse narėse nevienodai užtikrinama gyvūnų apsauga ir kartais jos rezultatai labai prasti. Skirtingi valstybių narių reikalavimai skerdykloms ir svaiginimo įrengimų gamintojams neužtikrina visiems vienodų sąlygų, nors ši veikla plėtojama pasaulinėje rinkoje. Be to, tokia padėtis neskatina diegti naujovių.

Pasiūlymo srityje taikomos nuostatos

Direktyva 93/119/EB bus panaikinta, tačiau pasiūlymo taikymo sritis nebus pakeista.

Derėjimas su kitomis Europos Sąjungos politikos sritimis ir tikslais

Netaikytina.

KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMAS

Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Konsultacijos būdai, pagrindiniai tiksliniai sektoriai ir bendras respondentų prašymas

2006 m. Komisija pavedė atlikti nepriklausomą tyrimą dėl skerdyklose taikomų svaiginimo būdų ir jų ekonominių bei socialinių padarinių ir poveikio aplinkai. Atliekant šį tyrimą buvo konsultuojamasi su pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis, kaip antai mėsos pramonės asociacijomis, kompetentingomis institucijomis ir gyvūnų gerovės organizacijomis.

Be to, dėl įvairių pasiūlymo aspektų Komisija tiesiogiai kreipėsi į suinteresuotąsias šalis ir mokslo, technikos bei teisės ekspertus. Konsultacijos buvo pradėtos 2006 m. liepos mėn. 2006–2007 m. informacija apie šią iniciatyvą buvo skleidžiama, rengiant pristatymus pramonės forumuose ir atitinkamuose Komisijos patariamuosiuose komitetuose ar grupėse.

Parengtos ir nuolat atnaujinamos specialios svetainės, kuriose visuomenei teikiama informacija apie šią iniciatyvą. Nuo 2007 m. gruodžio mėn. iki 2008 m. vasario mėn.

veikė pašto dėžutė, o suinteresuotosios šalys buvo paragintos pateikti savo nuomonę. 2008 m. sausio mėn. darbo grupėje iniciatyva buvo pristatyta valstybėms narėms.

Atsakymų santrauka ir kaip į juos atsižvelgta

Suinteresuotosios šalys ir valstybės narės pritarė siūlomam principui, kad ūkio subjektai turėtų prisiimti didesnę atsakomybę už gyvūnų gerovę. Suinteresuotosios šalys palankiau vertino galimybę priimti ne direktyvos, bet reglamento pasiūlymą, o valstybių narių nuomonės šiuo klausimu buvo įvairios.

Labai palankių vertinimų sulaukė pasiūlymas nustatyti įprastines veiklos procedūras (ĮVP) reglamentuojančias taisykles ir skirti gyvūnų gerovės specialistus (GGS). Tačiau gyvūnų gerovės organizacijos ir kai kurios valstybės narės pabrėžė būtinybę toliau taikyti nurodomojo pobūdžio reikalavimus. Kiti dalyviai pareiškė susirūpinimą dėl su ĮVP susijusių reikalavimų ir gyvūnų gerovės specialistų mažose skerdyklose.

Atsižvelgdama į tyrimus ir konsultacijas, Komisija nusprendė, kad daugelyje didelių ES skerdyklų jau yra darbuotojų, atsakingų už mėsos kokybės kontrolę (šiek tiek padidinus sąnaudas jie gali taip pat prižiūrėti, kaip įgyvendinamos ĮVP, ir GGS veiklą), tačiau mažose skerdyklose tokių darbuotojų nėra. Dėl to labai mažoms skerdykloms numatyta leidžianti nukrypti nuostata dėl reikalavimo skirti GGS, nes kitaip priemonė būtų taikoma neproporcingai, palyginti su nedideliu skerdykloms gyvūnų skaičiumi; be to, išvengiama galimų konkurencijos iškreipimų.

Visos šalys, su kuriomis konsultuotasi, sutiko, kad reikėtų tiksliau apibrėžti svaiginimo metodus.

Jos taip pat sutiko, kad reikia geresnės žinių sklaidos politikos, nes kartais tiek oficialiai paskirtiems inspektoriams, tiek ūkio subjektams trūksta techninės pagalbos. Visos šalys pritarė pasiūlymui taikyti kompetencijos sertifikatus. Dėl pasiūlymo steigti nacionalinius pavyzdinius centrus suinteresuotųjų šalių nuomonės buvo mažiau vieningos. Valstybės narės pareiškė susirūpinimą dėl naujos administracinės struktūros steigimo ir galimo finansinio poveikio.

Tačiau jos sutiko, kad reikia būti geriau pasirengusioms ir tinkamai atsiskaityti dėl gyvūnų gerovės, kai gyvūnai žudomi ligų kontrolės tikslais. Kai kurios valstybės narės norėtų, kad būtų griežtai laikomasi tarptautinių gairių, kitos pageidautų lankstesnių nuostatų.

Į minėtas pastabas buvo atsižvelgta taip:

- a) Į nurodomojo pobūdžio reikalavimų trūkumo problemą atsižvelgta, nustatant reikalavimą steigti nacionalinius pavyzdinius centrus. Be to, pasiūlyme svaiginimo įrengimų gamintojai įpareigojami teikti jų įrengimų naudojimo instrukcijas. Valstybės narės taip pat turėtų rengti gerosios patirties kodeksus.
- b) Į sąnaudų, susijusių su naujų skerdyklų infrastruktūrą reglamentuojančių standartų taikymu, problemą atsižvelgta, nustatant pereinamąjį šio reikalavimo įgyvendinimo laikotarpį.
- c) Į administracinių sąnaudų, susijusių su nacionalinių pavyzdinių centrų steigimu, problemą atsižvelgta, iš dalies pakeičiant reikalavimus ir numatant galimybę steigti lankstesnę struktūrą.
- d) Su GGS susijusi administracinė našta mažinama, pasiūlyme numatant galimybę taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą mažoms skerdykloms.

- e) Į nepakankamo lankstumo kontroliuojant ligas problemą buvo atsižvelgta, pasiūlyme numatytos galimybės priimti leidžiančias nukrypti nuostatas, taikytinas tada, kai gyvūnai žudomi dėl didelio pavojaus žmonių ar gyvūnų sveikatai.

Nuo 2007 m. gruodžio 20 d. iki 2008 m. vasario 20 d. internete vyko atviros konsultacijos. Su rezultatais galima susipažinti http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/slaughter/slaughter_stakeholders_en.htm.

Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas

Susijusios mokslo ir (arba) tiriamųjų duomenų sritys

Gyvūnų gerovė, maisto sauga, gyvūnų sveikata.

Taikyti metodai

Remtasi keliais šaltiniais, visų pirma 2004 m. ir 2006 m. Europos maisto saugos tarnybos nuomonėmis, tarptautinėmis gairėmis (TEB skerdimo ir žudymo gairėmis), Bendrijos ir kitų valstybių nacionaliniais teisės aktais (JAV, JK, Prancūzijos, Naujosios Zelandijos ir kt.). Be to, atsižvelgta į visas svarbias Maisto ir veterinarijos tarnybos ataskaitas ir nepriklausomą tyrimą, atliktą vertinant poveikį.

Konsultuotasi su ekspertais (mokslininkais, konsultantais ir vyriausybių ekspertais) ir suinteresuotosiomis šalimis: skerdyklų (raudonosios mėsos ir paukštienos), ūkininkų organizacijų atstovais, veterinarijos gydytojais, religinėmis grupėmis, gyvūnų apsaugos organizacijomis, svaiginimo įrengimų gamintojais.

Pagrindinės organizacijos ir ekspertai, su kuriais konsultuotasi

Įrengimų gamintojas „Anglia-Autoflow“,

gyvūnų gerovės organizacija „Animals' Angels“,

paukštienos pramonės atstovai AVEC,

Europos peryklų asociacija AEH,

įrengimų gamintojas „Butina“,

gyvūnų gerovės organizacija CIWF,

ūkininkų organizacija COPA-COGECA,

gyvūnų gerovės organizacija EUROGROUP FOR ANIMALS,

Europos perinių kiaušinių, vienadienių paukščių jauniklių ir vištelių eksportuotojų asociacija EPEXA,

Europos kailinių gyvūnų veisėjų asociacija,

Europos veterinarijos gydytojų federacija,

Suomijos kailinių gyvūnų veisėjų asociacija,

Prancūzijos maisto saugos agentūra AFSSA,

raudonosios mėsos pramonės atstovai FNICGV,

gyvūnų gerovės organizacija „Humane Slaughter Association“,

tarptautinė mėsinių konfederacija IBC,

gyvūnų gerovės organizacija OABA,

mėsos pramonės atstovai PVE („Product Boards for Livestock, Meat and Eggs“),
įrangos gamintojas „Stork Food Systems“,
raudonosios mėsos pramonės atstovai UECBV.

Gautos ir panaudotos informacijos santrauka

Nebuvo užsiminta apie galimus rimtus pavojus, kurių pasekmės būtų nepataisomos. 2004 m. nuomonėje EMST mokslininkai pateikė daugiau nei dvidešimt techninių rekomendacijų. Į pasiūlymą įtrauktos šios EMST rekomendacijos:

- dėl tinkamų gyvūnų svaiginimą vykdančių ūkio subjektų mokymų,
- dėl nuolatinės srovės svaiginimo elektros srove įrengimų,
- dėl elektros parametrų registravimo sistemos,
- dėl dujų parametrų registravimo sistemos,
- dėl neskverbiamųjų strypinių pistoletų naudojimo tik jauniems ėriukams,
- dėl kelių techninių naminių paukščių kabinimo linijų patobulinimų,
- dėl abiejų miego arterijų perpjovimo, kad gyvūnas nukraujuotų,
- dėl reikalavimo naminius paukščius žudyti dujomis (negrižtamasis svaiginimas).

Kai kurios rekomendacijos neįtrauktos į pasiūlymą, nes atlikus poveikio vertinimą paaiškėjo, kad šiuo metu ES jos nebūtų ekonomiškai pagrįstos. Visų pirma neatsižvelgta į šias rekomendacijas:

- laipsniškas anglies dvideginio naudojimo kiaulėms ir naminiams paukščiams žudyti atsisakymas,
- laipsniškas naminių paukščių svaiginimo vandens voniose atsisakymas.

Kitos rekomendacijos neįtrauktos į pasiūlymą, nes jos susijusios su parametrais, kurie turėtų būti įtraukti į įgyvendinimo priemones.

Rekomendacijos dėl ūkinių žuvų neįtrauktos į pasiūlymą, nes prireikė papildomos šios srities mokslinės nuomonės arba ekonominio vertinimo.

Priemonės, kuriomis siekiama supažindinti visuomenę su ekspertų nuomone

Su EMST nuomonėmis ir TEB gairėmis galima susipažinti internete:

http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_home.htm,

http://www.oie.int/eng/normes/mcode/en_titre_3.7.htm.

Poveikio vertinimas

Pagrindinės svarstytos politikos pasirinkimo galimybės buvo tokios: esamos padėties išlaikymas, reglamentavimo panaikinimas, techniniai direktyvos pakeitimai arba teisės aktų pertvarkymas.

Skerdimo sąnaudos sudaro nedidelę visų skerdyklos veiklos sąnaudų dalį (20 %), tačiau gali turėti įtakos jos konkurencingumui. Įgyvendinant maisto saugos teisės aktus, skerdyklose nuolat vykdomi oficialūs patikrinimai. Pasiūlyme nenustatyta papildomų oficialių patikrinimų reikalavimų. Gyvūnų gerovė teigiamai veikia mėsos kokybę ir darbo saugą. Be to, ji palankiai vertinama rinkoje. Nenustatyta didelio poveikio aplinkai.

Palyginus pagrindines politines galimybes manoma, kad naudingiausia būtų pertvarkyti teisės aktus.

Poveikio vertinime konkrečiau nagrinėjami tokie teisės aktų pertvarkymo aspektai.

Centralizuota naujų svaiginimo metodų tvirtinimo sistema – tinkama alternatyva, o iš dalies decentralizuota taip pat būtų tam tikrais aspektais naudinga, visų pirma todėl, kad ji būtų lankstesnė ir reikalautų mažiau sąnaudų.

Labiau įtraukus gyvūnų gerovės aspektus į gamybos procesą gyvūnų gerovė, darbo sauga ir mėsos kokybė pagerėtų. Šio tikslo galima pasiekti reikalaujant, kad būtų nustatytos įprastinės veiklos procedūros (ĮVP) ir (arba) paskirtas gyvūnų gerovės specialistas. Dėl abiejų galimybių nebūtų patirta didelių ekonominių sąnaudų, o skerdykloms, kuriose jau taikomos šios priemonės, tai būtų ekonomiškai naudinga.

Poveikio vertinime taip pat nurodyta, kad reikia atnaujinti skerdyklų infrastruktūros standartus. Tai duos socialinės naudos, o investicines sąnaudas galima sumažinti, nustatčius pagrįstą pereinamąjį laikotarpį.

Manoma, kad būtų galima taikyti du papildomus metodus – gerinti gyvūnų žudymą vykdančių darbuotojų kompetenciją ir steigti nacionalines struktūras, kurios teiktų specialistams techninę pagalbą gyvūnų gerovės klausimais. Žinių sklaidos politika labai naudinga gyvūnų gerovei stiprinti, nes suteikia lanksčių galimybių pramonei ir socialinės naudos darbuotojams.

Galiausiai manoma, kad vykdant didelio masto gyvūnų žudymą lanksčios nuostatos duotų geresnių rezultatų nei tradicinis nurodomasis metodas.

TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Siūlomų veiksmų santrauka

Pasiūlyme numatyta didesnė ūkio subjektų atsakomybė už gyvūnų gerovę. Ši nuostata atitinka higienos teisės aktų paketą – 2004 m. priimtą maisto saugos teisės aktų rinkinį, pagal kurį ūkio subjektai savo veikloje privalo atsižvelgti į maisto saugą ir įrodyti, kad jie taiko atitinkamas procedūras. Ši nuostata taip pat atitinka Bendrijos veiksmų planą dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės, kuriame nustatyta matuojamų gyvūnų gerovės rodiklių sąvoka.

Pasiūlyme nustatyta, kad už gyvūnų paruošimą ir (arba) skerdimą atsakingi darbuotojai privalės turėti kompetencijos sertifikatą. Šis reikalavimas bus taikomas skerdykloms ir kailinių gyvūnų ūkiuose vykdomam žudymui.

Pagal pasiūlymo nuostatas bus reikalaujama, kad valstybės narės įsteigtų nacionalinius pavyzdinius centrus, teiksiančius specialistams techninę pagalbą gyvūnų gerovės užtikrinimo juos žudant klausimais. Šie centrai vykdys naujų svaiginimo metodų ir (arba) įrengimų bei skerdyklų mokslinius vertinimus ir akredituos institucijas, išduodančias gyvūnų gerovės srities kompetencijos sertifikatus.

Pasiūlyme bus pateiktos tikslios svaiginimo metodų apibrėžtys. Be to, bus nustatyta bendra leidimo taikyti naujus svaiginimo metodus sistema.

Pasiūlymu bus užtikrinta, kad visais ligų kontrolės tikslais vykdomo žudymo etapais būtų atsižvelgiama į gyvūnų gerovę. Todėl bus geriau pasirengiama tokiems atvejams ir bus nustatyta konkreti gyvūnų gerovės priežiūros bei atsiskaitymo visuomenei tvarka.

Laikantis higienos reglamentavimo normų, pasiūlyme leidžiama skersti gyvūnus privačiam vartojimui (pvz., ūkiuose ir privačiuose kiemuose), jei vadovaujamesi bendrais šio reglamento reikalavimais, visų pirma susijusiais su reikalavimu prieš skerdimą apsvaiginti gyvūną.

Teisinis pagrindas

Europos bendrijos steigimo sutarties 37 straipsnis.

Subsidiarumo principas

Subsidiarumo principas taikomas tiek, kiek pasiūlymas nepriklauso išimtinai Bendrijos kompetencijai.

Valstybės narės negali deramai pasiekti pasiūlymo tikslų dėl toliau nurodytos priežasties.

Mėsa, kailiu ir kitais produktais, susijusiais su ūkinių gyvūnų žudymu, prekiaujama tarptautiniu mastu. Svaiginimo ir suvaržymo įrengimais taip pat prekiaujama ne vien nacionalinėse rinkose. Valstybėse narėse taikomi skirtingi gyvūnų žudymą reglamentuojantys gerovės standartai, todėl paveikiamas skerdyklų, ūkininkų, peryklų ir svaiginimo įrengimų gamintojų konkurencingumas.

Bendrijos veiksmais bus galima geriau pasiekti pasiūlymo tikslų dėl šios priežasties.

Minėtos veiklos produktais laisvai prekiaujama visoje ES. Todėl ES lygmens veiksmai, tikriausiai, būtų labiau tinkami, siekiant nuoseklesnio poveikio ir siūlomų tikslų.

Sunku nustatyti rodiklius, kurie galėtų vienareikšmiškai iliustruoti padėtį, susijusią su pasiūlyme nustatytais tikslais. Jei kai kurie negrįžtami svaiginimo metodai taptų populiariesni, galbūt tai parodytų, ar pagerėjo naminių paukščių ar kiaulių gerovė. Tačiau svaiginimo metodų naudojimą taip pat veikia ekonominės priežastys.

Pasiūlymo taikymo sritis apsiriboja tik ūkinių gyvūnų žudymu. Ši veikla iš esmės suderinta kitais Bendrijos teisės aktais.

Pasiūlymu nereglamentuojamas augintinių žudymas arba gyvūnų žudymas medžiojant ar sportuojant – šios sritys lieka nacionalinės kompetencijos sritimis.

Be to, pasiūlyme numatyta galimybė taikyti nacionalines priemones, vadovaujantis Gyvūnų apsaugos ir gerovės protokolu, kuriame nurodyta, kad būtina laikytis nacionalinių nuostatų, susijusių su religinėmis apeigomis, kultūros tradicijomis ir regionų paveldu.

Todėl pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą.

Proporcingumo principas

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą dėl toliau nurodytos (-ų) priežasties (-čių).

Reglamento privalumai yra šie:

- jis taikomas vienodai ir vienu metu visose valstybėse narėse, todėl valstybėms narėms ir Komisijai nekyla perkėlimo į nacionalinę teisę sunkumų,
- reglamentas gali būti greičiau atnaujinamas; šiai sričiai tai naudinga, nes svarbu neatsilikti nuo techninės ir mokslinės pažangos.
- Juo nustatomas vienas taisyklių rinkinys, dėl to jos bus aiškiau išskirtos ir jas bus paprasčiau taikyti tiek ūkio subjektams, tiek pagrindiniams ES prekybos partneriams.

Pasiūlymas neturi finansinio poveikio Bendrijai. Poveikio vertinime nurodyta, kad finansinį poveikį daugiausia patirs ūkio subjektai, nepakankamai įgyvendinę galiojančias ES taisykles. Be to, su skerdyklų infrastruktūra susijusioms priemonėms įgyvendinti bus nustatyti pereinamieji laikotarpiai, taip pat taikomi atsižvelgiant į skerdyklose jau dirbančius darbuotojus. Mažoms skerdykloms numatyta leidžianti nukrypti nuostata dėl reikalavimo skirti gyvūnų gerovės specialistą.

Atlikus ekonominį tyrimą taip pat paaiškėjo, kad dauguma skerdyklas eksploatuojančių ūkio subjektų, įgyvendinusių pasiūlyme minimas priemones, mano, kad sąnaudos yra pakankamai priimtinos, o pokyčiai – naudingi visai jų vykdomai ūkio veiklai.

Pasirinkta priemonė

Siūloma priemonė – reglamentas.

Kitos priemonės nėra laikomos tinkamomis dėl šios (-ių) priežasties (-čių).

Visos šalys, su kuriomis konsultuotasi, vieningai nepritarė tam, kad kaip vienintelis būdas tikslams pasiekti būtų pasirinkta neprivalomojo pobūdžio priemonė. Visos suinteresuotosios šalys mano, kad gyvūnų žudymo sektoriuje turėtų būti nustatytos vienodos sąlygos, privalomos visiems subjektams, ir jį turėtų tikrinti vyriausybė.

Galiojantis šios srities ES teisės aktas – direktyva, kuria neužtikrinamas tinkamas derėjimas.

POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Bendrijos biudžetui.

PAPILDOMA INFORMACIJA

Modeliavimas, bandomasis etapas ir pereinamasis laikotarpis

Pereinamasis laikotarpis pasiūlymui buvo taikomas arba bus taikomas.

Supaprastinimas

Pasiūlyme numatytas teisės aktų paprastinimas.

Pasiūlymu panaikinama galiojanti direktyva, todėl teisės aktai, kuriais ji buvo perkelta į nacionalinę teisę, taps nereikalingi. Be to, nuostatos bus labiau įtrauktos į maisto saugos teisės aktus, todėl jas bus paprasčiau įgyvendinti.

Galiojančių teisės aktų panaikinimas

Priėmus šį pasiūlymą, galiojantys teisės aktai bus panaikinti.

Europos ekonominė erdvė

Siūlomas teisės aktas yra susijęs su Europos ekonomine erdve, todėl turėtų būti taikomas ir jai.

Pasiūlymas

TARYBOS REGLAMENTAS

dėl gyvūnų apsaugos juos žudant

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 37 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą²,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę³,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁴,

pasikonsultavusi su Regionų komitetu⁵,

kadangi:

- (1) 1993 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyva 93/119/EB dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant arba užmušant⁶ nustatytos bendros būtinios taisyklės gyvūnams apsaugoti juos skerdžiant ar žudant Bendrijoje. Nuo priėmimo ši direktyva nebuvo iš esmės keičiama.
- (2) Net sudarius geriausias galimas technines sąlygas gyvūnams žudyti, jie gali patirti skausmą, nerimą, baimę ar kitokio pobūdžio kančių. Tam tikri su žudymu susiję veiksmai gali kelti įtampą ir visi svaiginimo būdai turi tam tikrų trūkumų. Ūkio subjektai turėtų imtis reikiamų priemonių skerdžiamų ar žudomų gyvūnų skausmui išvengti ir jų nerimui bei kančioms sumažinti, atsižvelgdami į geriausią šios srities patirtį ir metodus, kuriuos leidžiama naudoti pagal šį reglamentą. Todėl reikėtų laikyti, kad skausmas, nerimas ar kančios yra išvengiami, jei ūkio subjektai nesilaiko vieno iš šio reglamento reikalavimo arba naudoja leidžiamus, tačiau ne naujausius būdus, dėl aplaidumo arba tyčia sukeldami gyvūnams skausmą, nerimą ar kančių.
- (3) Gyvūnų apsauga juos skerdžiant ar žudant nuo 1974 m. reglamentuojama Bendrijos teisės aktais, o visapusiškai įtvirtinta Direktyva 93/119/EB. Tačiau pastebėta, kad valstybėse narėse ši direktyva įgyvendinama labai nevienodai ir pabrėžta, kad yra didelių su gerove susijusių problemų ir skirtumų, kurie gali veikti šio sektoriaus ūkio subjektų konkurencingumą.

² OL C xxx, xxxx xx xx, p. xx.

³ OL C xxx, xxxx xx xx, p. xx.

⁴ OL C xxx, xxxx xx xx, p. xx.

⁵ OL C xxx, xxxx xx xx, p. xx.

⁶ OL L 340, 1993 12 31, p. 21. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1/2005 (OL L 3, 2005 1 5, p. 1).

- (4) Gyvūnų gerovė – tai Bendrijos vertybė, įtvirtinta Europos bendrijos steigimo sutarties protokolu dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės⁷. Gyvūnų apsauga juos skerdžiant ar žudant – visuomenei svarbus klausimas, veikiantis vartotojų požiūrį į žemės ūkio produktus. Be to, stipresnė gyvūnų apsauga juos skerdžiant gerina mėsos kokybę ir netiesiogiai teigiamai veikia darbo saugą skerdyklose.
- (5) Nacionaliniai teisės aktai dėl gyvūnų apsaugos juos skerdžiant arba žudant turi įtakos konkurencijai ir, atitinkamai, žemės ūkio produktų vidaus rinkos veikimui. Siekiant užtikrinti tinkamą šių produktų vidaus rinkos raidą, būtina nustatyti bendras taisykles.
- (6) Europos maisto saugos tarnyba (EMST) priėmė dvi nuomonės dėl tam pagrindinių tikrų rūšių gyvūnų svaiginimo ir žudymo sistemų gerovės aspektų, būtent 2004 m. nuomonę dėl dažniausių prekybos tikslais auginamų rūšių gyvūnų pagrindinių svaiginimo ir žudymo sistemų gerovės aspektų⁸ ir 2006 m. nuomonę dėl prekybos tikslais ūkiuose auginamų elnių, ožkų, triušių, stručių, ančių, žasų ir putpelių pagrindinių svaiginimo ir žudymo sistemų gerovės aspektų⁹. Rekomendacijos laipsniškai atsisakyti anglies dioksido naudojimo kiaulėms ir naminiams paukščiams žudyti ir svaiginimo vandens voniose naminiams paukščiams žudyti neįtrauktos į šį pasiūlymą, nes atlikus poveikio vertinimą paaiškėjo, kad šiuo metu ES būtų ekonomiškai neperspektyvų atsisakyti šių metodų. Be to, šiame reglamente neatsižvelgta į tam tikras kitas rekomendacijas, nes jos susijusios su techniniais parametrais, kurie turėtų būti įtraukti į įgyvendinimo priemones arba gerosios patirties kodeksus. Rekomendacijos dėl ūkinių žuvų neįtrauktos į pasiūlymą, nes prireikė papildomos šios srities mokslinės nuomonės arba ekonominio vertinimo.
- (7) 2007 m. Pasaulinė gyvūnų sveikatos organizacija (TEB) priėmė Sausumos gyvūnų sveikatos kodeksą, į kurį įtrauktos gyvūnų skerdimo ir gyvūnų žudymo ligų kontrolės tikslais gairės. Šiose tarptautinėse gairėse pateiktos rekomendacijos dėl gyvūnų ruošimo, suvaržymo, svaiginimo ir kraujo nuleidimo skerdyklose, ir gyvūnų žudymo užkrečiamųjų ligų protrūkių metu. Į šias tarptautines normas taip pat turėtų būti atsižvelgta šiame reglamente.
- (8) Nuo Direktyvos 93/119/EB priėmimo skerdykloms taikomi Bendrijos maisto saugos teisės aktai buvo daug kartų iš dalies keisti, kaip antai priėmus 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos¹⁰ ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 853/2004, nustatantį konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus¹¹. Šiuose reglamentuose pabrėžiama maisto pramonės subjektų atsakomybė užtikrinti maisto saugą. Be to, prieš patvirtinimą skerdyklos tikrinamos – kompetentingos institucijos ištiria skerdyklų konstrukciją, išplanavimą ir įrengimus, siekdamas užtikrinti, kad jie atitinka taikytinas technines maisto saugos taisykles. Skerdyklose, taip pat renkantis joje naudojamus įrengimus, jas statant ir projektuojant turėtų būti labiau atsižvelgiama į gyvūnų gerovės aspektus.
- (9) Maisto grandinėje atliekamų oficialių patikrinimų tvarka taip pat buvo pakeista, priėmus 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB)

⁷ OL C 340, 1997 11 10, p. 110.

⁸ *EMST leidinys* (2004) 45, p. 1.

⁹ *EMST leidinys* (2006) 326, p. 1.

¹⁰ OL L 139, 2004 4 30, p. 1; ištaisyta versija (OL L 226, 2004 6 25, p. 3).

¹¹ OL L 139, 2004 4 30, p. 55; ištaisyta versija (OL L 226, 2004 6 25, p. 22). Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1243/2007 (OL L 281, 2007 10 25, p. 8).

Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių¹², ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 854/2004, nustatantį specialiąsias gyvūninės kilmės produktų, skirtų vartoti žmonėms, oficialios kontrolės taisykles¹³.

- (10) Sąlygos, kuriomis žudomi ūkininkavimo reikmėms laikomi gyvūnai, tiesiogiai arba netiesiogiai veikia maisto, pašarų ar kitų produktų rinką ir susijusių ūkio subjektų konkurencingumą. Todėl tokie žudymo veiksmai reglamentuojami Bendrijos teisės aktais. Tačiau tradicinių ūkinių rūšių gyvūnai, pvz., arkliai, asilai, galvijai, avys, ožkos ar kiaulės, gali būti laikomi dėl ir kitų priežasčių, pvz., kaip augintiniai, renginiuose rodomi gyvūnai, darbui ar sportui. Jei žudant tokių rūšių gyvūnus gaunami maisto ar kitokie produktai, šie veiksmai turėtų būti įtraukti į šio reglamento taikymo sritį. O laukinių ar benamių gyvūnų žudymui populiacijos kontrolės tikslais šis reglamentas neturėtų būti taikomas.
- (11) Žuvų fiziologija labai skiriasi nuo sausumos gyvūnų fiziologijos, o ūkinės žuvys skerdžiamos ir žudomos labai skirtingomis sąlygomis, visų pirma labai skiriasi tikrinimas. Be to, palyginti su kitomis ūkinių gyvūnų rūšimis, žuvų svaiginimo moksliniai tyrimai kur kas mažiau išplėtoti. Reikėtų nustatyti atskiras žuvų apsaugos jas žudant normas. Todėl šiuo metu žuvims taikomos nuostatos turėtų apimti tik esminį principą. Tolesnėse iniciatyvose reikėtų atsižvelgti į teises arba neteises galimybes – Bendrija galėtų jų imtis, remdamasi Europos maisto saugos tarnybos atliktu moksliniu žuvų skerdimo ir žudymo rizikos vertinimu bei atsižvelgdama į socialines, ekonomines ir administracines pasekmes.
- (12) Etinė pareiga – nužudyti produkcijos gyvūnus, kurie patiria didelį skausmą, jei nėra ekonomiškai pagrįstų priemonių šiam skausmui numalšinti. Dažniausiai gyvūnus galima nužudyti, užtikrinant tinkamą jų gerovę. Tačiau išimtiniais atvejais, pvz., įvykus nelaimingiems atsitikimams atokiauose vietovėse, kuriose gyvūnų negali pasiekti kompetentingi darbuotojai ir įranga, tinkamų gerovės taisyklių laikymasis galėtų prailginti jų kančias. Todėl siekiant gyvūnų gerovės reikėtų netaikyti tam tikrų šio reglamento nuostatų priverstiniam žudymui.
- (13) Kartais gyvūnai gali būti pavojingi žmonėms, kelti grėsmę jų gyvybei, stipriai sužeisti arba užkrėsti mirtinomis ligomis. Paprastai šių pavojų išvengiama, tinkamai apribojus gyvūnų laisvę, tačiau tam tikromis aplinkybėmis taip pat gali prireikti nužudyti pavojingus gyvūnus, kad toks pavojus nebekiltų. Tuomet ne visada įmanoma nužudyti gyvūną, visiškai užtikrinant jo gerovę, nes priemonių reikia imtis skubiai. Todėl būtina nustatyti leidžiančias nukrypti nuostatas dėl pareigos svaiginti arba nedelsiant nužudyti gyvūną tokiais atvejais.
- (14) Medžioklės sąlygos labai skiriasi nuo ūkinių gyvūnų žudymo sąlygų ir medžioklė reglamentuojama specialiais teisės aktais. Todėl reikėtų netaikyti šio reglamento žudymui medžiojant.
- (15) Gyvūnų apsaugos ir gerovės protokole pabrėžiama, kad formuojant ir įgyvendinant įvairių sričių, *inter alia*, žemės ūkio ir vidaus rinkos Bendrijos politiką reikia laikytis

¹² OL L 191, 2004 5 28, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 737/2008 (OL L 201, 2008 7 30, p. 1).

¹³ OL L 226, 2004 6 25, p. 83. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1791/2006 (OL L 363, 2006 12 20, p. 1).

teisinių ar administracinių valstybių narių nuostatų ir tradicijų, visų pirma susijusių su religinėmis apeigomis, kultūros tradicijomis ir regionų paveldu. Todėl reikėtų netaikyti šio reglamento kultūros renginiams, jei gyvūnų gerovės reikalavimų laikymasis neigiamai paveiktų paties renginio esmę.

- (16) Kultūros tradicijos – tai paveldėti, nusistovėję arba įprasti mąstymo, veiklos ar elgesio modeliai, į kuriuos iš esmės įtraukiama protėvių perduotų arba iš jų įgytų dalykų sąvoka. Jos padeda puoselėti ilgalaikius socialinius kartų ryšius. Jei šie veiksmai neturi įtakos gyvūninės kilmės produktų rinkai ir negrindžiami gamybos reikmėmis, reikėtų netaikyti šio reglamento gyvūnų žudymui per tokius renginius.
- (17) Naminiai paukščiai ir kiškiažvėriai privataus vartojimo reikmėms skerdziami ne tokiu mastu, kad ši veikla galėtų veikti komercinių skerdyklų konkurencingumą. Be to, valdžios institucijoms reikėtų nustatyti ir kontroliuoti visą tokią veiklą, ir tai būtų neproporcinga galimoms sprendžiamoms problemoms. Todėl tokiam žudymui tikslinga netaikyti šio reglamento.
- (18) Direktyva 93/119/EB nustatyta leidžianti nukrypti nuostata dėl svaiginimo skerdyklose, skerdziant gyvūnus pagal religines apeigas. Kadangi Bendrijos nuostatos, taikomos gyvūnų skerdimui pagal religines apeigas, buvo skirtingai perkeltos į nacionalinę teisę, atsižvelgiant į skirtingas valstybių narių aplinkybes ir tai, kad nacionalinėse taisyklėse numatyti platesnio masto klausimai nei numatytieji šiame reglamente, svarbu išlaikyti leidžiančią nukrypti nuostatą dėl gyvūnų svaiginimo prieš skerdimą, paliekant tam tikrą kiekvienos valstybės narės subsidarumą. Todėl šiame reglamente paisoma religijos pasirinkimo laisvės ir teisės išpažinti savo religiją ar tikėjimą laikant pamaldas, mokant tikėjimo, jį praktikuojant ar atliekant apeigas, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 10 straipsnyje.
- (19) Turima pakankamai mokslinių įrodymų, kad stuburiniai gyvūnai yra jautrūs, todėl juos reikėtų įtraukti į šio reglamento taikymo sritį. Tačiau ropliai ir varliagyviai Bendrijoje retai auginami ūkiuose ir todėl nebūtų tinkama ar proporcinga joms taip pat taikyti šio reglamento nuostatas.
- (20) Daugelis žudymo metodų sukelia gyvūnams skausmą. Todėl prieš nužudant gyvūną arba tuo metu, kai jis žudomas, jį reikia apsvaiginti, kad gyvūnas netektų sąmonės ir taptų nejautrus. Gyvūno sąmonės ir jautrumo netekimo lygį nustatyti sudėtinga ir tam reikia taikyti moksliskai patvirtintus metodus. Tačiau norint praktiškai įvertinti procedūros veiksmingumą reikėtų naudoti stebėsenos rodiklius.
- (21) Svaiginimo veiksmingumas daugiausia stebimas, vertinant gyvūno sąmoningumą ir jautrumą. Iš esmės gyvūno sąmoningumas – tai jo gebėjimas jausti emocijas ir kontroliuoti valingus judesius. Neatsižvelgiant į tam tikras išimtis, pvz., imobilizaciją elektros srove ar kitą sukeltą paralyžių, galima manyti, kad gyvūnas yra netekęs sąmonės, kai jam nebūdinga įprasta stovima padėtis, jis nėra budrus ir nerodo teigiamų ar neigiamų emocijų, pvz., baimės ar susijaudinimo, požymių. Gyvūnų jautrumas – tai iš esmės jo gebėjimas jausti skausmą. Apskritai galima manyti, kad gyvūnas nejautrus, jei neveikia jokie jo refleksai ar jis nereaguoja į dirgiklius, pvz., garsą, kvapą, šviesą ar fizinį kontaktą.
- (22) Siekiant išspręsti naujus ūkininkams ir mėsos pramonės subjektams kylančius sunkumus, nuolat kuriami ir rinkai siūlomi nauji svaiginimo metodai. Todėl svarbu, kad Bendrija įgaliotą Komisiją tvirtinti šiuos naujus metodus, užtikrindama vienodą patikimą gyvūnų apsaugą.

- (23) Reikia priimti gerosios patirties kodeksus, kuriuose ūkio subjektams ir kompetentingoms institucijoms būtų teikiama konkreti informacija apie taikytinus parametrus, užtikrinančius patikimą gyvūnų apsaugą ir vienodas sąlygas visiems ūkio subjektams. Todėl reikia, kad Bendrija įgaliotų Komisiją priimti gerosios patirties kodeksus.
- (24) Kai kuriais svaiginimo metodais, priklausomai nuo to, kaip jie naudojami skerdziant ar žudant, gyvūnus galima nužudyti, išvengiant skausmo ir sumažinant gyvūnų nerimą ar kančias. Todėl nebūtina atskirti grįžtamųjų ir negrįžtamųjų svaiginimo metodų.
- (25) Dėl daugelio veiksnių praktiškai gyvūnų svaiginimo sąlygos ir rezultatai būna įvairūs. Todėl svaiginimo rezultatus reikėtų nuolat vertinti. Tam ūkio subjektai turėtų nustatyti tipinę kontrolinę grupę, pagal kurią būtų galima tikrinti svaiginimo būdų veiksmingumą, atsižvelgiant į gyvūnų grupės vienaarūšiškumą ir kitus esminius veiksnius, pvz., naudojamą įrangą ir dalyvaujančius darbuotojus.
- (26) Gyvūnų gerovę labai veikia kasdienė veiklos valdymo tvarka, o patikimus rezultatus galima gauti tik jei ūkio subjektai parengia stebėsenos priemones poveikiui vertinti. Todėl reikėtų nustatyti įprastines, rizika pagrįstas visų gamybos ciklo etapų veiklos procedūras. Jose reikėtų nustatyti aiškius tikslus, atsakingus asmenis, veikimo būdus, pamatuojamus tinkamumo kriterijus ir stebėsenos bei registravimo tvarką.
- (27) Tinkamai išmokyti ir kvalifikuoti darbuotojai užtikrina geresnes gyvūnų paruošimo sąlygas. Gyvūnų gerovės kompetencija apima pagrindinių atitinkamų rūšių gyvūnų elgesio modelių, poreikių, sąmoningumo ir jautrumo požymių išmanymą. Be to, reikia turėti techninių žinių, susijusių su naudojama svaiginimo įranga. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad darbuotojai, žudantys žmonėms vartoti skirtus gyvūnus, ir asmenys, prižiūrintys sezoninį kailinių gyvūnų žudymą, turėtų kompetencijos sertifikatą, atitinkantį jų vykdomą veiklą. Tačiau, palyginti su siekiamais tikslais, būtų neproporcinga reikalauti, kad kiti gyvūnus žudantys darbuotojai taip pat turėtų kompetencijos sertifikatus.
- (28) Galima daryti prielaidą, kad kelerių metų patirties turintys darbuotojai yra gana patyrę. Todėl šiame reglamente reikėtų nustatyti tokiems darbuotojams taikomą pereinamąjį laikotarpį, susijusių su kompetencijos reikalavimais.
- (29) Svaiginimo įranga kuriama ir projektuojama taip, kad būtų veiksmingai naudojama tam tikromis sąlygomis. Todėl siekiant užtikrinti optimalią gyvūnų gerovę, gamintojai turėtų teikti naudotojams išsamias instrukcijas dėl sąlygų, kuriomis turėtų būti naudojama įranga ir vykdoma jos techninė priežiūra.
- (30) Tam, kad būtų užtikrintas svaiginimo ir suvaržymo įrengimų veiksmingumas, turėtų būti vykdoma tinkama tokių įrengimų techninė priežiūra. Kai kurias intensyviai naudojamos įrangos dalis gali reikėti keisti ir net retai naudojama įranga gali tapti mažiau veiksminga dėl korozijos ar kitų aplinkos veiksnių. Be to, kai kuriuos įrengimus reikia tiksliai kalibruoti. Todėl ūkio subjektai turėtų tam tikra tvarka vykdyti tokios įrangos techninę priežiūrą.
- (31) Netinkamai apsvaiginti gyvūnai gali patirti kančių. Todėl šiame reglamente reikėtų nustatyti reikalavimus dėl tinkamos atsarginės svaiginimo įrangos, kuria būtų galima sumažinti gyvūnų skausmą, nerimą ar kančias.
- (32) Reglamente (EB) Nr. 854/2004 nustatytas įmonių, iš kurių į Bendriją leidžiama importuoti tam tikrus gyvūninės kilmės produktus, sąrašas. Šiame sąrašė turėtų būti

atsižvelgiama į skerdykloms taikomus bendrus ir papildomus reikalavimus, nustatytus šiame reglamente.

- (33) Skerdyklos ir jose naudojami įrengimai suprojektuoti konkrečių kategorijų gyvūnams, numatant konkretų pajėgumą. Jei šis pajėgumas viršijamas arba jei įrengimai naudojami nenumatytiems reikmėms, kenkiama gyvūnų gerovei. Todėl informacija apie šiuos dalykus turėtų būti teikiama kompetentingoms institucijoms ir į ją turėtų būti atsižvelgiama tvirtinant skerdyklas.
- (34) Naudojant kilnojamasias skerdyklas gyvūnus rečiau reikia gabenti į tolimas vietas ir todėl gali būti geriau užtikrinama jų gerovė. Tačiau techniniai kilnojamųjų skerdyklų apribojimai skiriasi nuo stacionariųjų ir technines taisykles gali reikėti atitinkamai pritaikyti. Todėl šiame reglamente reikėtų numatyti galimybę nustatyti leidžiančias nukrypti nuostatas, pagal kurias kilnojamosioms skerdykloms nebūtų taikomi konstrukcijai, išplanavimui ir įrangai keliami reikalavimai.
- (35) Skerdyklų konstrukcijos, išplanavimo ir įrengimų srityje nuolat vyksta mokslo ir technikos pažanga. Todėl svarbu, kad Bendrija įgaliotą Komisiją iš dalies keisti skerdyklų konstrukcijos, išplanavimo ir įrengimų reikalavimus, išlaikant vienodą ir patikimą gyvūnų apsaugą.
- (36) Reikia priimti gaires, kuriose ūkio subjektai ir kompetentingos institucijos galėtų rasti konkrečios informacijos apie skerdyklų konstrukciją, išplanavimą ir įrengimus, užtikrinant vienodas sąlygas visiems ūkio subjektams. Todėl būtina, kad Bendrija įgaliotą Komisiją priimti tokias gaires.
- (37) Žudant neapsvaigintus gyvūnus reikia tiksliai perpjauti jiems gerklę, kad gyvūnai kuo mažiau kentėtų. Be to, mechaniškai nesuvaržyti gyvūnai po to, kai jiems perpjaunama gerklė, gali lėčiau kraujuoti ir ilgiau patirti nebūtinų kančių. Todėl kiekvieną gyvūną, kuris žudomas neapsvaigintas, reikėtų suvaržyti atskirai.
- (38) Gyvūnų paruošimo ir suvaržymo priemonių srityje nuolat vyksta mokslo ir technikos pažanga. Todėl svarbu, kad Bendrija įgaliotą Komisiją iš dalies keisti reikalavimus, taikomus gyvūnų paruošimui ir suvaržymui prieš skerdimą, išlaikant vienodą ir patikimą gyvūnų apsaugą.
- (39) Reikia priimti gaires, kuriose ūkio subjektai ir kompetentingos institucijos galėtų rasti konkrečios informacijos apie gyvūnų paruošimą ir suvaržymą prieš skerdimą, užtikrinant vienodas sąlygas visiems ūkio subjektams. Todėl būtina, kad Bendrija įgaliotą Komisiją priimti tokias gaires.
- (40) Kai kuriose valstybėse narėse sukaupta patirtis rodo, kad paskyrus kompetentingą gyvūnų gerovės specialistą, atsakingą už gyvūnų gerovės procedūrų įgyvendinimo skerdyklose koordinavimą ir stebėjimą, šioje srityje pasiekta palankių rezultatų. Todėl šią priemonę reikėtų taikyti visoje Bendrijoje. Gyvūnų gerovės specialistui turėtų būti suteikta pakankamai įgaliojimų ir jis turėtų būti įgijęs pakankamai techninių žinių, kad galėtų tinkamai patarti tiesiogiai šią veiklą vykdančioms darbuotojams.
- (41) Mažoms skerdykloms, daugiausia tiesiogiai parduodančioms maisto produktus galutiniams vartotojams, nereikia sudėtingos valdymo sistemos bendriesiems šio reglamento principams įgyvendinti. Todėl reikalavimas paskirti gyvūnų gerovė specialistą šiose skerdyklose būtų neproporcingas siekiamiems tikslams ir šiame reglamente reikėtų nustatyti leidžiančią nukrypti nuostatą dėl šio reikalavimo taikymo mažoms skerdykloms.

- (42) Gyvūnų naikinimas dažnai susijęs su krizių valdymu, kai tuo pat metu siekiama ir kitų prioritetinių tikslų, pvz., gyvūnų sveikatos, visuomenės sveikatos, aplinkosaugos ar gyvūnų gerovės. Nors svarbu, kad gyvūnų gerovės taisyklių būtų laikomasi visais gyvūnų naikinimo etapais, išimtinėmis aplinkybėmis šių taisyklių laikymasis gali kelti pavojų žmonių sveikatai arba labai sulėtinti ligos likvidavimą ir dėl to gali užsikrėsti ar žūti daugiau gyvūnų.
- (43) Todėl kompetentingoms institucijoms turėtų būti leista konkrečiais atvejais nukrypti nuo tam tikrų šio reglamento nuostatų, kai dėl gyvūnų sveikatos juos reikia priverstinai žudyti ir (arba) nėra tinkamų alternatyvų jų gerovei užtikrinti. Tačiau šių leidžiančių nukrypti nuostatų nederėtų taikyti vietoje tinkamo planavimo. Todėl reikėtų sudaryti išsamesnius planus ir tinkamai įtraukti gyvūnų gerovės aspektus į užkrečiamųjų ligų nepaprastosios padėties planus.
- (44) Kuriama vis sudėtingesnė ir įmantresnė svaiginimo ir suvaržymo įranga, reikalaujanti specialios patirties ir tyrimų. Todėl valstybės narės turėtų įsteigti pavyzdinius naujausių mokslinių ir techninių žinių centrus arba įpareigoti jau veikiančius centrus, kad į juos specialistai galėtų kreiptis, jei reikia įvertinti naujus gyvūnų svaiginimo įrenginius ar metodus.
- (45) Visų svaiginimo metodų veiksmingumas pagrįstas pagrindinių parametru kontrolė ir reguliariu metodo vertinimu. Todėl norint tinkamai patarti ūkio subjektams ir kompetentingoms institucijoms gyvūnų gerovės klausimais labai svarbu parengti nacionalinius gerosios patirties kodeksus, susijusius su pagrindiniais gyvūnų žudymo parametrais, rodikliais ir stebėsenos tvarka.
- (46) Tokiems kodeksams parengti reikia mokslinių žinių, praktinės patirties ir suinteresuotųjų šalių sutarimo. Todėl visų valstybių narių pavyzdiniai centrai arba tinklai turėtų atlikti šią užduotį, bendradarbiaudami su susijusiomis suinteresuotosiomis šalimis.
- (47) Reikėtų nustatyti vienodą kompetencijos sertifikatų išdavimo tvarką. Todėl kompetencijos sertifikatus išduodančios įstaigos ar padaliniai turėtų būti akredituoti vienos nacionalinės valdžios institucijos ir remiantis suderintais standartais. Šią užduotį reikėtų pavesti pavyzdiniams centrums.
- (48) Reglamente (EB) Nr. 882/2004 nustatyta, kad kompetentinga institucija gali imtis tam tikrų veiksmų, jei nuostatų, visų pirma susijusių su gerovės taisyklėmis, nesilaikoma. Todėl reikia nustatyti tik papildomus veiksmus, kurių būtina imtis, jei neįgyvendinamos būtent šio reglamento nuostatos.
- (49) 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 178/2002, nustatančiame maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančiame Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančiame su maisto saugos klausimais susijusias procedūras¹⁴, nurodyta, kad EMST skatina pavyzdinių nacionalinių centrų tinklą, siekdama palengvinti maisto teisės aktų srities mokslinį bendradarbiavimą, dalijimąsi informacija, bendrų projektų kūrimą ir įgyvendinimą, dalijimąsi kompetencija ir geriausia patirtimi. Kadangi gyvūnų gerovė patenka į Reglamento (EB) Nr. 178/2002 taikymo sritį, šiame reglamente nurodytas pavyzdinių centrų tinklas – svarbi EMST užduotis.

¹⁴ OL L 31, 2002 2 1, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 202/2008 (OL L 60, 2008 3 5, p. 17).

- (50) Reikėtų nustatyti vienodą kompetencijos sertifikatų išdavimo ir mokymų rengimo tvarką. Todėl šiame reglamente reikėtų nustatyti atitinkamus valstybių narių įsipareigojimus ir sąlygas, pagal kurias kompetencijos sertifikatai turi būti išduodami, panaikinami arba sustabdomas jų galiojimas.
- (51) Skerdykloms statyti, planuoti ir įrengti reikia ilgalaikio planavimo ir investicijų. Todėl šiame reglamente turėtų būti nustatytas tinkamas pereinamasis laikotarpis, siekiant atsižvelgti į tai, kiek laiko pramonei reikia, kad ji galėtų prisitaikyti prie atitinkamų šio reglamento reikalavimų. Per šį laikotarpį toliau taikomi Direktyvos 93/119/EB reikalavimai skerdyklų konstrukcijai, išplanavimui ir įrengimams.
- (52) Valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl nuobaudų, taikomų pažeidus šio reglamento nuostatas, ir užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Šios nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.
- (53) Remiantis proporcingumo principu pagrindiniam tikslui – apsaugoti gyvūnus juos žudant – pasiekti reikia ir tikslinga nustatyti gyvūnų žudymo maisto produktų, vilnos, odos, kailių ar kitų produktų gamybos tikslais ir susijusius veiksmus reglamentuojančias taisykles. Laikantis Sutarties 5 straipsnio trečiosios pastraipos, šiame reglamente nenumatyta nieko, kas nėra būtina siekiant užsibrėžtų tikslų.
- (54) Šiam reglamentui įgyvendinti būtinos priemonės turėtų būti priimtos remiantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimu 1999/468/EB, nustatančiu Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką¹⁵,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Dalykas, taikymo sritis ir sąvokų apibrėžtys

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiame reglamente nustatomos gyvūnų, laikomų maisto, vilnos, odos, kailio ar kitiems produktams gaminti, žudymo ir susijusių veiksmų taisyklės.
Žuvims taikoma tik 3 straipsnio 1 dalis.
II skyrius, išskyrus 3 straipsnio 1 ir 2 dalis, III skyrius ir IV skyrius, išskyrus 16 straipsnį, netaikomi vykdant priverstinį žudymą ir tada, kai dėl šių nuostatų taikymo kiltų staigus ir didelis pavojus žmonių sveikatai ar saugai.
2. Šis reglamentas netaikomas:
 - a) kai gyvūnai žudomi:
 - i) per techninius ar mokslinius eksperimentus, atliekamus kompetentingai institucijai prižiūrint,
 - ii) per medžioklę,
 - iii) per kultūros ar sporto renginius,

¹⁵ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

- iv) veterinarijos gydytojo, jam (jai) vykdant profesinę veiklą,
- b) naminiams paukščiams ir kiškiažvėriams, skerdziamiems ne skerdykloje jų savininkų asmeniniam vartojimui.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų sąvokų apibrėžtys:

- a) žudymas – tyčinis veiksmas, sukeliantis gyvūno mirtį;
- b) susiję veiksmai – gyvūnų ruošimo, laikymo aptvaruose, suvaržymo (fiksavimo), svaiginimo ir kraujo nuleidimo veiksmai, vykdomi gyvūnų žudymo vietoje, rengiantis juos nužudyti;
- c) gyvūnas – stuburinis gyvūnas, išskyrus roplius ir varliagyvius;
- d) priverstinis žudymas – sužeistų ar ligomis, dėl kurių gyvūnas patiria didelį skausmą ar kančių, sergančių gyvūnų žudymas, jei nėra kitų praktinių galimybių skausmui ar kančioms numalšinti;
- e) laikymas aptvaruose – gyvūnų laikymas garduose, užtvartose, aptvertose teritorijose arba laukuose, susijęs su skerdykloje atliekamais veiksmais arba jų etapais;
- f) svaiginimas – tyčinis veiksmas, dėl kurio gyvūnas praranda sąmonę ir jautrumą, bet nepatiria skausmo, taip pat staigią mirtį sukeliantis veiksmas;
- g) religinės apeigos – veiksmai, susiję su gyvūnų skerdimu pagal religinius, pvz., islamo ar judaizmo, nurodymus;
- h) kultūros ar sporto renginiai – renginiai, iš esmės ir daugiausia susiję su seniai nusistovėjusiomis kultūros tradicijomis ar sportu, taip pat lenktynės ar kitokios rungtys, per kurias negaminama mėsos ar kitų gyvūninių produktų arba, palyginti su renginio mastu, tokių produktų pagaminama nedaug ir jie neturi ekonominio poveikio;
- i) įprastinės veiklos procedūros – raštiškų nurodymų, skirtų vienodam konkrečios funkcijos vykdymui ar standarto taikymui užtikrinti, rinkinys;
- j) skerdimas – gyvūnų žudymas žmonių maistui;
- k) skerdykla – įmonė, kurioje skerdziami sausumos gyvūnai;
- l) ūkio subjektas – bet koks fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už įmonę, kurioje vykdoma šiuo reglamentu reglamentuojama veikla;
- m) kailiniai gyvūnai – žinduoliai, daugiausia auginami kailiams gauti, kaip antai: audinės, šeškai, lapės, meškėnai, nutrijos ir šinšilos;
- n) naikinimas – gyvūnų žudymas visuomenės sveikatos, gyvūnų sveikatos, gyvūnų gerovės ar aplinkos apsaugos tikslais, vykdomas kompetentingai institucijai prižiūrint;
- o) naminiai paukščiai – ūkiniai paukščiai, taip pat paukščiai, nepriskiriami prie naminių paukščių, bet auginami ūkiuose kaip naminiai gyvūnai, išskyrus *Ratitae* genties paukščius;
- p) kiškiažvėriai – triušiai ir kiškiai.

II SKYRIUS

Bendrieji reikalavimai

3 straipsnis

Bendrieji žudymo ir susijusių veiksmų reikalavimai

1. Žudant gyvūnus ir atliekant susijusius veiksmus jiems nesukeliama išvengiamo skausmo, nerimo ar kančių.
2. Taikydami 1 dalį ūkio subjektai visų pirma imasi priemonių, užtikrinančių, kad:
 - a) gyvūnams sudaromos patogios sąlygos ir užtikrinama apsauga, visų pirma jie laikomi švarioje aplinkoje, palaikant tinkamą temperatūrą ir užtikrinant, kad jie nekristų ar neslystų;
 - b) gyvūnai apsaugomi nuo sužeidimų ir ligų;
 - c) gyvūnai ruošiami ir laikomi, atsižvelgiant į jų natūralų elgesį;
 - d) gyvūnams nebūdingi skausmo, baimės, agresijos ar kitokio neįprasto elgesio požymiai;
 - e) gyvūnai nepatiria kančių dėl to, kad yra pernelyg ilgai nešeriami ar negirdomi;
 - f) gyvūnai nežalotų kitų gyvūnų.
3. Žudymo ir susijusių veiksmų priemonės projektuojamos, konstruojamos, prižiūrimos ir eksploatuojamos taip, kad atitiktų 1 ir 2 dalyse nustatytus išipareigojimus numatytomis priemonių naudojimo sąlygomis per visą metų ciklą.

4 straipsnis

Žudymo metodai

1. Gyvūnai žudomi tik staigią mirtį užtikrinančiais metodais arba po apsvaiginimo.
2. Nukrypstant nuo 1 dalies, jei tokie metodai būtini pagal religines apeigas, gyvūnus galima žudyti neapsvaigintus, jeigu jie žudomi skerdykloje.

Tačiau valstybės narės gali nuspręsti netaikyti šios leidžiančios nukrypti nuostatos.

5 straipsnis

Svaiginimas

1. Svaiginimas vykdomas I priede nurodytais metodais.
2. Už svaiginimą atsakingi darbuotojai vykdo reguliarius patikrinimus, siekdami užtikrinti, kad nuo svaiginimo pabaigos iki mirties patvirtinimo gyvūnams nebūdingi jokie sąmoningumo ar jautrumo požymiai.

Tikrinama pakankamai reprezentatyvi gyvūnų grupė, o patikrinimų dažnumas nustatomas, atsižvelgiant į ankstesnių patikrinimų rezultatus ir bet kokius veiksnius, galinčius paveikti svaiginimo veiksmingumą.

3. I priedas, atsižvelgus į mokslo ir technikos pažangą, gali būti iš dalies keičiamas laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.

Tačiau šiais pakeitimais užtikrinamas gyvūnų gerovės lygis turi būti bent jau lygiavertis pasiektam taikomais metodais ir pakeitimai turi būti pagrįsti moksliniais įrodymais, paskelbtais tinkamuose, tarptautiniu lygmeniu pripažintuose ir šios srities specialistų įvertintuose leidiniuose.

4. Bendrijos gerosios patirties kodeksai, susiję su I priede nurodytais metodais, gali būti priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.

6 straipsnis

Įprastinės veiklos procedūros

1. Gyvūnų žudymas ir susiję veiksmai planuojami iš anksto ir vykdomi laikantis įprastinių veiklos procedūrų.
2. Ūkio subjektai parengia ir taiko minėtas įprastines veiklos procedūras, siekdami užtikrinti, kad žudymas ir susiję veiksmai vykdomi laikantis 3 straipsnio 1 dalyje nustatytos tvarkos.

Įprastinėse veiklos procedūrose dėl svaiginimo:

- a) atsižvelgiama į gamintojo rekomendacijas;
 - b) nustatomi pagrindiniai visų taikomų svaiginimo metodų parametrai, nurodyti I priedo I skyriuje.
3. Įprastinės veiklos procedūros pateikiamos kompetentingoms institucijoms, jei jos pateikia atitinkamą prašymą.

7 straipsnis

Kompetencija ir kompetencijos sertifikatas

1. Žudymą ir susijusius veiksmus vykdo tik pakankamai kompetentingi asmenys, kaip nustatyta šio reglamento taisyklėse.
2. Toliau nurodytus skerdimo veiksmus gali vykdyti tik asmenys, turintys šių veiksmų kompetencijos sertifikatus, kaip nustatyta 18 straipsnyje:
 - a) Gyvūnų paruošimas ir priežiūra prieš suvaržymą;
 - b) gyvūnų suvaržymas svaiginimo ar žudymo tikslais;
 - c) gyvūnų svaiginimas;
 - d) veiksmingo apsvaiginimo vertinimas;
 - e) gyvū gyvūnų pančiojimas ar kėlimas;
 - f) gyvū gyvūnų kraujo nuleidimas.
3. Kailinių gyvūnų žudymą stebi asmuo, turintis 18 straipsnyje nurodytą kompetencijos sertifikatą, susijusį su visais jam prižiūrint atliekamais veiksmais.

8 straipsnis

Suvaržymo ir svaiginimo įrangos naudojimo instrukcijos

Produktai, kuriais prekiaujama kaip suvaržymo ar svaiginimo įranga, arba kurie reklamuojami kaip tokia įranga, neteikiami rinkai, jei kartu, siekiant užtikrinti optimalias gyvūnų gerovės sąlygas, neteikiamos tinkamos jų naudojimo ir techninės priežiūros instrukcijos.

Šios instrukcijose visų pirma nurodoma:

- a) gyvūnų, kuriems skirta ši įranga, kategorijos ar svoris;
- b) rekomenduojami parametrai, atitinkantys įvairias naudojimo aplinkybes, taip pat I priede nustatyti pagrindiniai parametrai;
- c) svaiginimo įrangos veiksmingumo aspektų, susijusių su šiame reglamente nustatytais taisyklių laikymu, stebėsenos metodas.

Šis straipsnis taikomas, kai viena ar kelios tokios įrangos funkcijų – suvaržymas ar svaiginimas.

9 straipsnis

Suvaržymo ir svaiginimo įrangos naudojimas

1. Visa įranga, naudojama gyvūnams suvaržyti ar svaiginti, eksploatuojama, prižiūrima ir tikrinama tinkamai išmokytų darbuotojų ir vadovaujantis gamintojo instrukcijomis.
2. Atliekant skerdimo veiksmus skerdimo vietoje yra tinkama atsarginė svaiginimo įranga, naudojama, jei iš pradžių naudota svaiginimo įranga sugenda.

10 straipsnis

Importas iš trečiųjų šalių

Šio reglamento II ir III skyriuose nustatyti reikalavimai taikomi, įgyvendinant Reglamento (EB) Nr. 854/2004 12 straipsnio 2 dalies a punkto nuostatas.

III SKYRIUS

Papildomi reikalavimai skerdykloms

11 straipsnis

Skerdyklų konstrukcija, išplanavimas ir įranga

1. Skerdyklų konstrukcija ir išplanavimas bei jose naudojama įranga atitinka II priede nustatytas taisykles.
2. Taikydama šį reglamentą Reglamento (EB) Nr. 854/2004 4 straipsnyje nurodyta kompetentinga institucija tvirtina visų skerdyklų:
 - a) didžiausią kiekvienos skerdimo linijos našumą;

- b) gyvūnų kategorijas ir svorį, kuriems galima naudoti turimą suvaržymo ar svaiginimo įrangą;
 - c) didžiausią *Equidae* ir galvijų, avių, ožkų ir kiaulių rūšių gyvūnų, naminių paukščių ir kiškiažvėrių, kuriuos galima laikyti kiekvienoje laikymo aptvaruose teritorijoje, skirtoje šiems gyvūnams, skaičių.
3. Vadovaujantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka priimamos:
- a) leidžiančios nukrypti nuostatos dėl II priede nustatytų taisyklių, taikomų kilnojamosioms skerdykloms;
 - b) visi pakeitimai, būtini II priedą suderinti su mokslo ir technikos pažanga.
4. Šio straipsnio 2 dalies ir II priedo įgyvendinimo gairės gali būti priimtos laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.

12 straipsnis

Prieš skerdimą atliekami paruošimo ir suvaržymo veiksmai

1. Ūkio subjektai užtikrina, kad būtų laikomasi III priede nustatytų skerdyklų veiklos taisyklių.
2. Ūkio subjektai užtikrina, kad žudomi neapsvaiginti gyvūnai būtų mechaniškai suvaržomi.
3. Neatsižvelgiant į 3 straipsnio 1 dalį, draudžiama taikyti šiuos suvaržymo metodus:
 - a) gyvūnus kelti arba kabinti už bet kurios kojų dalies;
 - b) mechaninėmis priemonėmis veržti bet kurią gyvūnų kojų dalį;
 - c) laužyti kojas, pjauti kojų sausgysles arba apakinti gyvūnus;
 - d) pažeisti stuburo smegenis, pvz., naudojant įvairius durklus;
 - e) naudoti elektros srovę, kuri neapsvaigina ar nenužudo gyvūno valdomomis sąlygomis, visų pirma, elektros srovę, neveikiančią visų smegenų.Tačiau a ir b punktai netaikomi naminių paukščių pančiams.
4. III priedas, atsižvelgus į mokslo ir technikos pažangą, gali būti iš dalies keičiamas laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.
5. III priede nustatytų taisyklių įgyvendinimo gairės gali būti priimtos laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.

13 straipsnis

Skerdimo stebėseną

1. Ūkio subjektai parengia ir įgyvendina tinkamą stebėsenos tvarką, skirtą tikrinti ir tvirtinti, kad skersti skirti gyvūnai yra veiksmingai apsvaiginti nuo svaiginimo pabaigos iki mirties patvirtinimo.

2. 1 dalyje nurodyta stebėseną apima bent šiuos dalykus:
 - a) nurodomos už stebėseną atsakingų asmenų pavardės;
 - b) apibrėžiami rodikliai, pagal kuriuos nustatomi žuodžių gyvūnų sąmonės netekimo, sąmoningumo ar jautrumo požymiai, kaip nurodyta 4 straipsnio 1 dalyje; arba skerdžiamų gyvūnų gyvybės požymiai, kaip nurodyta 4 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje;
 - c) nustatomi priimtumo kriterijai, pagal kuriuos sprendžiama, ar b punkte nurodytų rodiklių rezultatai patenkinami arba nepatenkinami;
 - d) nustatomos būtinos stebėsenos sąlygos ir (arba) laikas;
 - e) nurodomas kiekvienos kontrolinės grupės gyvūnų, kuriuos būtina tikrinti vykdant stebėseną, skaičius;
 - f) nustatoma tinkama tvarka, kuria užtikrinama, kad svaiginimo ar žudymo veiksmai būtų persvarstyti, jei netenkinami c punkte nurodyti priimtumo kriterijai, siekiant nustatyti bet kokių trūkumų priežastis ir atitinkamai pakeisti veiksmų tvarką.
3. Kiekviena skerdimo linija, kurioje naudojama skirtinga svaiginimo įranga, stebima atskirai.
4. Nustatant stebėsenos metu atliekamų patikrinimų dažnumą atsižvelgiama į pagrindinius rizikos veiksnius, kaip antai skerdžiamų gyvūnų rūšių ar darbuotojų darbo tvarkos pakeitimus, siekiant užtikrinti labai patikimus rezultatus.
5. Bendrijos gerosios patirties kodeksai, susiję su stebėsenos tvarka skerdyklose, gali būti priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.

14 straipsnis

Gyvūnų gerovės specialistas

1. Ūkio subjektai kiekvienoje skerdykloje skiria gyvūnų gerovės specialistą, atsakingą už šiame reglamente nustatytų taisyklių laikymosi užtikrinimą toje skerdykloje. Jis arba ji teikia klausimų, susijusių su gyvūnų gerove, ataskaitas tiesiogiai ūkio subjektui.
2. Gyvūnų gerovės specialistas tiesiogiai pavaldus ūkio subjektui ir gali reikalauti, kad skerdyklų darbuotojai imtųsi bet kokių veiksmų padėčiai ištaisyti, būtinų norint užtikrinti šiame reglamente nustatytų taisyklių laikymąsi.
3. Gyvūnų gerovės specialisto atsakomybės sritys nustatomos įprastinėse skerdyklų veiklos procedūrose ir apie jas pranešama visiems susijusiems darbuotojams.
4. Gyvūnų gerovės specialistas turi 18 straipsnyje nurodytą kompetencijos sertifikatą, susijusį su visais skerdykloje atliekamais veiksmais, už kuriuos jis arba ji yra atsakingi.
5. 1 ir 4 dalys netaikomos skerdykloms, kuriose skerdžiama ne daugiau kaip 1 000 žinduolių vienetų arba 150 000 naminių paukščių vienetų per metus.

V SKYRIUS

Naikinimas ir priverstinis žudymas

15 straipsnis

Naikinimas

1. Naikinimo veiksmuose dalyvaujantys kompetentinga institucija ir ūkio subjektai, prieš pradėdami naikinimą parengia veiksmų planą, kuriuo užtikrinama, kad laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių.

Visų pirma nepaprastosios padėties planuose, būtinuose pagal gyvūnų sveikatos Bendrijos teisės aktus, nurodomi žudymo metodai, kuriuos planuojama taikyti ir atitinkamos įprastinės veiklos procedūros, kuriomis užtikrinama, kad laikomasi šiame reglamente nustatytų taisyklių, remiantis nepaprastosios padėties planuose numatyta prielaida dėl įtariamų protrūkių dydžio ir vietos.

2. Naikinimo veiksmuose dalyvaujantys kompetentinga institucija ir ūkio subjektai:
 - a) užtikrina, kad šie veiksmai atliekami pagal 1 dalyje nurodytą veiksmų planą;
 - b) imasi visų tinkamų veiksmų gyvūnų gerovei apsaugoti geriausiomis galimomis sąlygomis.

3. Taikydama šį straipsnį ir išimtinėmis aplinkybėmis kompetentinga institucija gali nustatyti leidžiančias nukrypti nuostatas dėl vienos ar kelių šio reglamento nuostatų, jei ji mano, kad šių nuostatų laikymasis gali paveikti žmonių sveikatą arba labai sulėtinti ligos likvidavimą.

4. Per vienerius metus nuo naikinimo veiksmų pabaigos 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija perduoda Komisijai veiksmų rezultatų vertinimo ataskaitą ir ją paskelbia, visų pirma internete.

Šioje ataskaitoje visų pirma nurodoma:

- a) naikinimo priežastys;
 - b) nužudytų gyvūnų skaičius ir rūšys;
 - c) taikyti svaiginimo ir žudymo metodai;
 - d) patirti sunkumai ir, jei tinkama, priemonės, kurių imtasi gyvūnų kančioms malšinti ar mažinti;
 - e) visos leidžiančios nukrypti nuostatos, priimtose pagal 3 dalį.
5. Naikinimo veiksmų planų rengimo ir įgyvendinimo gairės gali būti priimtose laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.

16 straipsnis

Priverstinis žudymas

Jei vykdomas priverstinis žudymas, už gyvūnus atsakingas asmuo imasi visų būtinų priemonių gyvūnams kuo greičiau nužudyti.

VI SKYRIUS

Kompetentinga institucija

17 straipsnis

Pavyzdiniai centrai

1. Kiekvienoje valstybėje narėje steigiamas nacionalinis pavyzdinis centras (toliau – pavyzdinis centras) ir jam pavedamos šios užduotys:
 - a) teikti kompetentingą mokslinę ir techninę pagalbą, susijusią su skerdyklų tvirtinimu;
 - b) vertinti naujus svaiginimo metodus;
 - c) aktyviai raginti ūkio subjektus ir kitas suinteresuotąsias šalis rengti šio reglamento įgyvendinimo gerosios patirties kodeksus, juos skelbti, skleisti ir stebėti jų taikymą;
 - d) rengti kompetentingai institucijai skirtas gaires, susijusias su šio reglamento nuostatų taikymu;
 - e) akredituoti kompetencijos sertifikatus išduodančias įstaigas ir padalinius, kaip nurodyta 18 straipsnyje;
 - f) dalytis informacija ir bendradarbiauti su Komisija ir kitais pavyzdiniais centrais, siekiant keistis techniniais ir moksliniais duomenimis bei geriausia patirtimi, susijusia su šio reglamento įgyvendinimu.
2. Per vienerius metus nuo šio reglamento įsigaliojimo valstybės narės pateikia Komisijai ir kitoms valstybėms narėms išsamią informaciją apie savo pavyzdinius centrus ir skelbia šią informaciją internete.
3. Galima steigti pavyzdinių centrų tinklą, sudarytą iš atskirų padalinių, jei visos 1 dalyje išvardytos užduotys vykdomos dėl visos susijusios veiklos toje valstybėje narėje.

Valstybė narė gali pavesti vieną ar kelias iš šių užduočių kitos valstybėse teritorijoje esančiam padaliniui.

18 straipsnis

Kompetencijos sertifikatas

1. Taikydamos 7 straipsnį valstybės narės skiria kompetentingą instituciją, atsakingą už:
 - a) mokymų žudymo ir susijusiuose veiksmuose dalyvaujantiems darbuotojams užtikrinimą;
 - b) atitinkamų kompetencijos sertifikatų išdavimą nešališką baigiamąjį egzaminą išlaikiusiems darbuotojams; per egzaminą tikrinami dalykai susiję su atitinkamų gyvūnų kategorijomis, 7 straipsnio 2 dalyje išvardytais veiksmais ir IV priede nurodytais dalykais;
 - c) a punkte nurodytų mokymų programos ir b punkte nurodyto egzamino turinio ir sąlygų tvirtinimą.

2. Kompetentinga institucija gali pavesti mokymų ir baigiamojo egzamino rengimą ir kompetencijos sertifikatų išdavimą atskirai įstaigai ar padaliniui:
 - a) turintiems reikiamos kompetencijos, darbuotojų ir įrangą;
 - b) nepriklausomiems ir neturintiems interesų konfliktų dėl kompetencijos sertifikatų išdavimo;
 - c) akredituotiems pavyzdinio centro.Išsami informacija apie šias įstaigas ar padalinius skelbiama viešai, visų pirma internete.
3. Kompetencijos sertifikatuose nurodoma, kokioms gyvūnų kategorijoms ir 7 straipsnio 2 ar 3 dalyse išvardytiems veiksams galioja šis sertifikatas.
Kompetencijos sertifikatai galioja ne ilgiau kaip penkerius metus.
4. Valstybės narės pripažįsta kitoje valstybėje narėje išduotus kompetencijos sertifikatus.
5. Valstybės narės gali pripažinti kitais tikslais išduotus diplomus kaip kompetencijos sertifikatus, jei jų išdavimo sąlygos lygiavertės šiame straipsnyje nustatytoms sąlygoms.

VII SKYRIUS

Nuostatų nesilaikymas, nuobaudos ir įgyvendinimo įgaliojimai

19 straipsnis

Nuostatų nesilaikymas

Įgyvendindama Reglamento (EB) Nr. 882/2004 54 straipsnį kompetentinga institucija visų pirma gali:

- a) reikalauti, kad ūkio subjektai pakeistų savo įprastines veiklos procedūras, visų pirma sulėtintų arba sustabdytų gamybą;
- b) dažniau atlikti 13 straipsnyje nurodytus stebėsenos veiksmus;
- c) panaikinti darbuotojų, turinčių nepakankamai žinių arba supratimo apie savo užduotis, kompetencijos sertifikatus;
- d) laikinai sustabdyti arba panaikinti pagal 17 straipsnio 1 dalies e punktą akredituotų įstaigų ir padalinių akreditaciją.

20 straipsnis

Nuobaudos

Valstybės narės nustato taisykles dėl nuobaudų, taikytinų pažeidus šio reglamento nuostatas, ir imasi visų būtinų priemonių jų įgyvendinimui užtikrinti. Numatytos nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės ne vėliau kaip iki [2011 m. sausio 1 d.] praneša Komisijai apie šias nuostatas ir nedelsdamos ją informuoja apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

21 straipsnis

Įgyvendinimo taisyklės

Išsamios šio reglamento įgyvendinimo taisyklės, taip pat dėl žuvų skerdimo ar žudymo, gali būti priimamos laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.

22 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002 58 straipsniu įsteigtas Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinis komitetas.
2. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai. Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje numatytas laikotarpis – trys mėnesiai.
3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

VII SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

23 straipsnis

Panaikinimas

1. Direktyva 93/119/EEB panaikinama.
Tačiau įgyvendinant šio reglamento 24 straipsnio 1 dalį toliau taikomos šios Direktyvos 93/119/EEB nuostatos:
 - a) A priedo:
 - i) I skirsnio 1 dalis;
 - ii) II skirsnio 1 dalis, 3 dalies antras sakinyis ir 6, 7 bei 8 dalys;
 - b) B priedo 1 dalis;
 - c) C priedo 3.A.2, 3.B.4 dalys ir II skirsnio 4.2 ir 4.3 dalys;
 - d) F priedo II skirsnio 4 dalies a punktas ir 6 dalies a punktas.
2. Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

24 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Iki 2018 m. gruodžio 31 d. 11 straipsnio 1 dalis taikoma tik naujoms skerdykloms ar bet kuriai naujai konstrukcijai, išplanavimui ar įrangai, kuriems taikomos II priede nustatytos taisyklės ir kurie pradėti eksploatuoti iki šio reglamento [taikymo ir (arba) įsigaliojimo] dienos.
2. Iki 2014 m. gruodžio 31 d. valstybės narės gali priimti nuostatas, pagal kurias 18 straipsnyje nurodyti kompetencijos sertifikatai būtų išduodami be egzamino asmenims, kurie įrodo atitinkamą ir ne trumpesnę nei [dešimties] metų tęstinę profesinę patirtį.

25 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo [2011 m. sausio 1 d.].

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

I PRIEDAS

SVAIGINIMO IR ŽUDYMO METODŲ SARAŠAS IR SUSIJUSIOS SPECIFIKACIJOS

(kaip nurodyta 5 straipsnio 1 dalyje)

I skyrius. Metodai

1 lentelė. Svaiginimo ir žudymo mechaninėmis priemonėmis metodai

Nr .	Pavadinimas	Apibūdinimas	Gyvūnų kategorija	Pagrindiniai parametrai	Konkretūs reikalavimai, keliami tam tikriems metodams (šio priedo II skyrius)
1	Skverbiamasis strypinis pistoletas	Stiprus ir negrįžtamas smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio ir strypo įsiskverbimo.	Visos rūšys.	Nusitaikymas ir šūvio nukreipimas.. Gyvūno dydį ir rūšį atitinkantis strypo greitis ir skersmuo.	Netaikytina.
2	Neskerbiamasis strypinis pistoletas	Stiprus smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio, strypui neįsiskverbus.	Atrajotojai iki 10 kg, naminiai paukščiai ir kiškiažvėriai.	Nusitaikymas ir šūvio nukreipimas.. Gyvūno dydį ir rūšį atitinkantis strypo greitis ir skersmuo.	Netaikytina.
3	Šaunamieji ginklai, užtaisomi sviediniais	Stiprus ir negrįžtamas smegenų pažeidimas, sukeltas smūgio ir vieno ar kelių sviedinių įsiskverbimo.	Visos rūšys.	Nusitaikymas. Užtaiso galingumas.	Netaikytina.
4	Maceravimas	Staigus viso gyvūno sutraiškymas.	Paukščių jaunikliai iki 72 val. ir kiaušinių embrionai.	Didžiausias numatomos partijos dydis. Priemonės perkrovai išvengti.	1 punktas.
5	Stuburo slankstelių dislokacija	Sprando ištiesimas ir nusukimas, atliekamas rankomis ir sukeliantis smegenų išemiją.	Paukščiai iki 3 kg.	Netaikytina.	2 punktas.

2 lentelė. Svaiginimo ir žudymo elektros srove metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Gyvūnų kategorija	Pagrindiniai parametrai	Konkretūs šio priedo II skyriuje nustatyti reikalavimai
1	Svaiginimas elektros srove tik per galvos smegenis	Smegenų veikimas elektros srove, kai elektroencefalogramoje (EEG) registruojama generalizuota epilepsija.	Visos rūšys.	Mažiausias srovės stipris (A arba mA). Mažiausia įtampa (V). Didžiausias dažnis (Hz). Mažiausias poveikio laikas. Ilgiausias laikotarpis nuo apsvaiginimo ir nužudymo (s). Įrengimų kalibravimo priemonės dažnumas. Elektros srovės optimizavimas. Elektros šoko prevencija prieš svaiginimą.	3 punktas.
2	Žudymas, elektros srove veikiant gyvūno kūną	Kūno veikimas elektros srove, kai EEG registruojama generalizuota epilepsija (svaiginimas) ir fibriliacija arba širdies sustojimas (žudymas).	Visos rūšys, išskyrus lengvesnius nei 5 kg ėriukus ar paršelius ir galvijus.	Mažiausias srovės stipris (A arba mA). Mažiausia įtampa (V). Didžiausias dažnis (Hz). Mažiausias poveikio laikas. Įrengimų kalibravimo priemonės dažnumas. Elektros srovės optimizavimas. Elektros šoko prevencija prieš svaiginimą.	3 punktas. Lapėms ir šinšiloms – 4 punktas.

3	Svaiginimas arba žudymas elektros srove vandens vonioje	Viso kūno veikimas elektros srove vandens vonioje, kai EEG registruojama generalizuota epilepsija (svaiginimas), taip pat gali būti registruojama fibriliacija arba širdies sustojimas (žudymas).	Naminiai paukščiai.	Kuo mažesnis skausmas kabinant paukščius. Elektros srovės optimizavimas. Didžiausia kabėjimo trukmė iki panardinimo į vandens vonią. Paukščių panardinimas iki sparnų pagrindo. Ilgiausias laikotarpis nuo apsvaiginimo ir nužudymo, kai dažnis didesnis nei 60 Hz.	5 punktas.
---	---	---	---------------------	---	------------

3 lentelė. Svaiginimo ir žudymo dujomis metodai

Nr.	Pavadinimas	Apibūdinimas	Gyvūnų kategorija	Pagrindiniai parametrai	Konkretūs šio priedo II skyriuje nustatyti reikalavimai
1	Labai koncentruotas anglies dioksidas	Sąmoningų gyvūnų veikimas dujų mišiniu, kuriame anglies dioksido daugiau nei 30 %.	Kiaulės, paukščiai ir kailiniai gyvūnai.	Anglies dioksido koncentracija. Veikimo trukmė. Ilgiausias laikotarpis nuo apsvaiginimo ir nužudymo (kiaulių).	6 punktas. Naminiams paukščiams – 7 punktas.
2	Mažai koncentruotas anglies dioksidas	Sąmoningų gyvūnų veikimas dujų mišiniu, kuriame anglies dioksido mažiau nei 30 %.	Kiaulės ir paukščiai.	Anglies dioksido koncentracija. Veikimo trukmė. Svaiginant – ilgiausias laikotarpis nuo apsvaiginimo ir nužudymo (kiaulių).	Naminiams paukščiams – 7 punktas.
3	Inertinės dujos	Sąmoningų gyvūnų veikimas inertinių dujų, pvz., argono ar azoto, mišiniu, kuriame deguonies mažiau nei 2 %.	Kiaulės ir paukščiai.	Deguonies koncentracija. Veikimo trukmė. Svaiginant – ilgiausias laikotarpis nuo apsvaiginimo ir nužudymo (kiaulių).	Naminiams paukščiams – 7 punktas.

4	Anglies monoksidas (grynas šaltinis)	Sąmoningų gyvūnų veikimas dujų mišiniu, kuriame anglies monoksido daugiau nei 4 %.	Kailiniai gyvūnai ir paršeliai.	Dujų šaltinio kokybė. Anglies monoksido koncentracija. Veikimo trukmė. Dujų temperatūra.	8 punktas.
5	Anglies monoksidas ir kitos dujos	Sąmoningų gyvūnų veikimas anglies monoksido ir kitų toksinių dujų mišiniu, kuriame anglies monoksido daugiau nei 1 %.	Kailiniai gyvūnai.	Anglies monoksido koncentracija. Veikimo trukmė. Dujų temperatūra. Variklio tiekiamų dujų filtravimas.	8 punktas. 9 punktas.

4 lentelė. Kiti metodai

Nr .	Pavadinimas	Apibūdinimas	Gyvūnų kategorija	Pagrindiniai parametrai	Konkretūs šio priedo II skyriuje nustatyti reikalavimai
1	Mirtina injekcija, atliekama veterinarijos gydytojui prižiūrint	Sąmonės ir jautrumo netekimas ir negrįžtama mirtis, sukelta veterinarinių vaistų injekcijos.	Visos rūšys.	Netaikytina.	Netaikytina.

II skyrius. Konkretūs reikalavimai, keliami tam tikriems metodams

1. Maceravimas

Šiuo metodu gyvūnai akimirksniu maceruojami ir nužudomi.

2. Stuburo slankstelių dislokacija

Stuburo slankstelių dislokacijos metodai netaikomi daugiau nei penkiasdešimčiai gyvūnų per dieną.

3. Svaiginimas elektros srove tik per galvos smegenis

3.1 Naudojant svaiginimo elektros srove tik per galvos smegenis metodą, elektrodai uždedami taip, kad būtų veikiamos visos gyvūno galvos smegenis.

3.2 Svaiginant elektros srove tik per galvos smegenis naudojama mažiausio 1 lentelėje nurodyto stiprio elektros srovė.

1 lentelė. Mažiausias svaiginant elektros srove tik per galvos smegenis naudojamos srovės stipris

Gyvūnų kategorija	6 mėn. arba vyresni galvijai	Jaunesni nei 6 mėn. galvijai	Avys ir ožkos	Kiaulės	Viščiukai	Kalakutai
Mažiausias srovės stipris	1,28 A	1,25 A	1,00 A	1,30 A	240 mA	400 mA

4. Žudymas, elektros srove veikiant gyvūno kūną

4.1 Avys, ožkos ir kiaulės:

mažiausias srovės stipris, elektros srove veikiant gyvūno kūną – 1 A (avims) ir 1,30 A (kiaulėms).

4.2 Lapės

Elektrodai turi būti įvedami į nasrus ir tiesiąją žarną, mažiausias elektros srovės stipris – 0,3 A, mažiausia įtampa – 110 V, srovė leidžiama ne trumpiau kaip 3 sekundes.

4.3 Šinšilos

Elektrodai turi būti uždėti nuo ausų iki uodegos, mažiausias elektros srovės stipris – 0,57 A, srovė leidžiama ne trumpiau kaip 60 s.

5. Naminių paukščių svaiginimas elektros srove vandens vonioje

5.1 Gyvūnai nekabinami, jei jie per maži būti svaiginami vandens vonioje arba jei kabinami jie gali patirti skausmą arba skausmas gali sustiprėti (sužeistų gyvūnų). Tuomet jie turi būti žudomi kitais metodais.

5.2 Kabinimo priemonės sušlapinamos prieš kabinant gyvus paukščius; jie kabinami už abiejų kojų.

5.3 Svaiginant vandens vonioje naudojama 2 lentelėje nurodyto mažiausio stiprio elektros srovė ir gyvūnai ja veikiami ne trumpiau kaip keturias sekundes.

2 lentelė. Reikalavimai svaiginimo vandens vonioje įrangos elektros srovei

Dažnis (Hz)	Viščiukai	Kalakutai	Antys ir žasys
< 200 Hz	100 mA	250 mA	130 mA
Nuo 200 iki 400 Hz	150 mA	400 mA	Neleidžiama
Nuo 400 iki 1 500 Hz	200 mA	400 mA	Neleidžiama

6. Labai koncentruotas anglies dioksidas (daugiau nei 30 %)

Po 30 s nepastebima jokių gyvūnų sąmoningumo ar jautrumo požymių.

7. Labai ir mažai koncentruotas anglies dioksidas, inertinės dujos arba šių dujų mišiniai (naminiai paukščiai)

Jokiomis aplinkybėmis dujos neleidžiamos į kamara ar kitą patalpą, kurioje ketinama svaiginti ir žudyti naminius paukščius, jei jos gali nudeginti arba sujaudinti, sušaldydamos ar sukeldamos drėgmės trūkumą.

8. Anglies monoksidas (grynas šaltinis arba naudojamas su kitomis dujomis) (kailiniai gyvūnai)

8.1 Gyvūnai visada vizualiai stebimi.

8.2 Jie įleidžiami po vieną arba užtikrinama, kad kitas gyvūnas būtų įleistas tik tada, kai anksčiau įleistasis neteko sąmonės arba nugaišo.

8.3 Gyvūnai turi likti kameroje tol, kol nugaiš.

9. Anglies monoksidas, naudojamas su kitomis dujomis (kailiniai gyvūnai)

9.1 Dujos tiekiamos specialiai šiam tikslui pritaikytais varikliais, gali būti naudojamos po to, kai tyrimais nustatyta, kad:

- a) dujos pakankamai atšaldytos,
- b) dujos pakankamai perfiltruotos,
- c) dujose nėra dirginančių medžiagų arba dujų.

9.2 Gyvūnai neįleidžiami į kamara, kol nepasiekta mažiausia anglies monoksido koncentracija.

II PRIEDAS
SKERDYKLŲ KONSTRUKCIJA, IŠPLANAVIMAS IR ĮRANGA
(kaip nurodyta 11 straipsnyje)

1. Laikymo aptvaruose sąlygos

- 1.1 Vėdinimo sistemos projektuojamos, konstruojamos ir prižiūrimos taip, kad būtų nuolat užtikrinama gyvūnų gerovė, atsižvelgiant į numatomas oro sąlygas.
- 1.2 Jeigu būtina įrengti mechanines vėdinimo priemones, numatomos atsarginės priemonės, naudojamos įvykus avarijai.

2. Gyvūnų, atgabentų ne konteineriuose, laikymo aptvaruose sąlygos

- 2.1 Aptvarai, perėjimai ir takai projektuojami ir konstruojami taip, kad:
- a) gyvūnai galėtų laisvai judėti reikiama kryptimi, vadovaudamasi įprastu elgesio modeliu ir netrikdomi;
 - b) kiaulės ar avys galėtų eiti greta, išskyrus takus, kuriais gyvūnai varomi prie suvaržymo įrengimų.
- 2.2 Vandens tiekimo sistema projektuojama ir konstruojama taip, kad gyvūnai visada galėtų gauti švaraus vandens, nesusižeisdami ar neribojant jų judesių.
- 2.3 Įrengiamas lygių grindų ir vientisų sienų laikinas aptvaras tarp laikymo aptvarų ir tako, kuriuo gyvūnai varomi į svaiginimo vietą, siekiant užtikrinti, kad gyvūnai tolygiai pasiektų svaiginimo ir žudymo vietą, ir darbuotojams nereiktų jų priverstinai varyti iš laikymo aptvarų. Laikini aptvarai projektuojami taip, kad gyvūnai juose neįstrigtų ar nebūtų sutrypti.
- 2.4 Grindys klojamos taip, kad būtų kuo mažesnė rizika, jog gyvūnai paslys, parkris ar susižeis kojas.

3. Suvaržymo įranga ir priemonės

- 3.1 Suvaržymo įranga ir priemonės projektuojami ir konstruojami taip, kad:
- a) svaiginimo ar žudymo metodas būtų taikomas optimaliai;
 - b) būtų išvengta gyvūnų sužeidimų ar sumušimų;
 - c) suvaržomi gyvūnai kuo mažiau priešintųsi ir skleistų kuo mažiau garsų.
- 3.2 Suvaržymo priemonėse, naudojamos kartu su strypiniu pistoletu, įrengiamas įtaisas, ribojantis gyvūno galvos horizontalųjį ir vertikalųjį judėjimą.
- 3.3 Draudžiama naudoti galvijų suvaržymo sistemas, jei jie suvaržomi apverčiant ar kitoje nenatūralioje padėtyje.

4. Svaiginimo elektros srovės įranga

- 4.1 Svaiginimo elektros srovės įrangoje įrengiamas įtaisas, registruojantis kiekvieno svaiginamo ar žudomo gyvūno pagrindinių elektros srovės parametrų duomenis.
- 4.2 Elektros aparatas tiekia nuolatinę srovę.

5. Svaiginimo elektros srove vandens vonioje įranga

- 5.1 Pakabinimo linijos projektuojamos ir įrengiamos taip, kad ant jų pakabinti paukščiai nebūtų sugrūsti ir būtų kuo mažiau trikdomi.
- 5.2 Visą pakabinimo liniją iki patekimo į plikymo rezervuarą vietos turi būti lengva pasiekti, jei gyvūnus prireiktų pašalinti nuo skerdimo linijos.
- 5.3 Metalinių pakabinimo pančių dydis ir forma atitinka skerstinų naminių paukščių kojų dydį, kad būtų užtikrintas patikimas sąlytis su elektros srove, nesukeliant gyvūnams skausmo.
- 5.4 Svaiginti naudojamose vandens voniose įrengiama nuožulni plokštuma su elektros izoliacija, pro kurią patenka gyvūnai ir kuri projektuojama bei prižiūrima taip, kad vanduo toje vietoje neišsilietų.
- 5.5 Svaiginimo vandens voniose įrengimuose elektrodai tiesiami per visą vonios ilgį. Vandens vonia turi būti projektuojama ir prižiūrima taip, kad virš vandens judantys pakabinimo pančiai nuolat liestųsi su įžemintu strypu.
- 5.6 Nuo pakabinimo vietos iki vandens vonios įrengiama paukščių ramavimo priemonėmis tvirtinamomis priemonėmis sistema.
- 5.7 Vandens vonioms tiekama nuolatinė elektros srovė.
- 5.8 Sudaromos sąlygos prieiti prie svaiginimo vandens voniose įrangos, kad būtų galima nuleisti kraują apsvaigintiems paukščiams, likusiems vandens vonioje dėl avarių ar vėlavimų.

6. Kiaulių svaiginimo dujomis įranga

- 6.1 Dujų kameros ir įranga, naudojama gyvūnams įkelti ir iškelti iš kamerų, projektuojami ir konstruojami taip, kad:
 - a) svaiginimo dujomis metodas būtų taikomas optimaliai;
 - b) būtų išvengta gyvūnų sužeidimų ar sumušimų;
 - c) suvaržomi gyvūnai kuo mažiau priešintųsi ir skleistų kuo mažiau garsų.
- 6.2 Dujų kameroje įrengiami įtaisai dujų koncentracijai ir poveikio laikui matuoti, rodyti ir registruoti, vizualiai ir garsu aiškiai išspėjantys apie tai, kad dujų koncentracija mažesnė nei nustatytoji.
- 6.3 Dujų kamera ir konvejeriai, naudojami gyvūnams įkelti ir iškelti, projektuojami ir konstruojami taip, kad visais svaiginimo etapais gyvūnus būtų galima vizualiai stebėti.
- 6.4 Dujų kamera projektuojama taip, kad net pasiekus didžiausią našumą, gyvūnai galėtų tarpusavyje nesigrūsdami atsigulti.

7. Naminių paukščių svaiginimo dujomis įranga

- 7.1 Naminių paukščių svaiginimo dujomis įrangai taikomi 6.1 ir 6.2 punktai.
- 7.2 Naminiams paukščiams skirtos priemonės projektuojamos ir konstruojamos taip, kad gyvūnai į dujų mišinio kameras patektų tik gabenimo dėžėse, jų prieš tai neiškraunant.

III PRIEDAS
SKERDYKLŲ VEIKLOS TAISYKLĖS

(kaip nurodyta 12 straipsnyje)

1. **Gyvūnų atvežimas, judėjimas ir paruošimas**
 - 1.1 Siekiant nustatyti prioritetus, visų gyvūnų siuntų gerovės sąlygas nuosekliai vertina gyvūnų gerovės specialistas arba jam tiesiogiai atsiskaitantis asmuo; visų pirma nustatomi ypatingų su gerove susijusių poreikių turintys gyvūnai ir sprendžiama, kokių priemonių reikia imtis.
 - 1.2 Atvežtus gyvūnus būtina kuo greičiau iškrauti ir paskersti, nedelsiant, jei tam nėra pagrįstų priežasčių.

Visas naminių paukščių ar kiškiažvėrių gabenimas, kartu su laikotarpiu tarp iškrovimo ir skerdimo, trunka ne ilgiau kaip 12 valandų.

Visas žinduolių, išskyrus kiškiažvėrius, gabenimas, kartu su laikotarpiu tarp iškrovimo ir skerdimo, trunka ne ilgiau kaip:

 - a) gabenant nenujunktus gyvūnus – 19 valandų;
 - b) gabenant *Equidae* ir kiaules – 24 valandų;
 - c) gabenant atrajotojus – 29 valandų.

Viršijus nurodytą laiką gyvūnai turi būti suvaryti į aptvarus ir pašerti, ir vėliau tinkamais laiko tarpais šeriami nedideliu pašarų kiekiu. Tuomet gyvūnams paklojama pakankamai pakratų ar lygiaverčių medžiagų, užtikrinant, kad atitinkamam skaičiui konkrečios rūšies gyvūnams būtų pakankamai patogų. Medžiagos turi tinkamai sugerti šlapimą ir išmatas.
 - 1.3 Konteineriai, kuriuose gabenami gyvūnai, turi būti tvarkomi atsargiai, jų negalima mėtyti ar numesti.
 - 1.4 Jei konteineriai kraunami vienas ant kito, imamasi būtinų atsargos priemonių, kad:
 - a) ant apatiniuose konteineriuose gabenamų gyvūnų patektų kuo mažiau šlapimo ir išmatų;
 - b) būtų užtikrintas konteinerių stabilumas;
 - c) kad būtų užtikrintas tinkamas vėdinimas.
 - 1.5 Gabenant gyvūnus skersti, pirmenybė teikiama nenujunktyiems gyvūnams, laktuojantiems pieniniams gyvūnams, kelionės metu atsivedusioms patelėms ar konteineriuose atvestiems jaunikliams. Jei tai neįmanoma, tokių gyvūnų kančioms malšinti visų pirma imamasi šių priemonių:
 - a) pieniniai gyvūnai melžiami ne rečiau kaip kas 12 valandų;
 - b) sudaromos tinkamos sąlygos žindyti ir užtikrinti jauniklių gerovę, jei patelė jų atsivedė;
 - c) jei jaunikliai atsivedami konteineriuose, jiems duodama vandens.
 - 1.6 Jei iškrauti žinduoliai, išskyrus kiškiažvėrius, iš karto negabenami į skerdimo vietą, jie turi visada gauti pakankamai geriamojo vandens, kuris laikomas tam pritaikytose talpyklose.

- 1.7 Draudžiama:
- a) gyvūnus mušti ar spardyti;
 - b) spausti bet kurią jautrią kūno vietą, sukelti gyvūnui išvengiamo skausmo ar kančių;
 - c) kelti ar tempti gyvūnus už galvos, ausų, ragų, kojų, uodegos ar vilną, ar elgtis su jais taip, kad patirtų išvengiamą skausmą arba kančių;
 - d) naudoti įrankius ar priemones aštriais galais.
- 1.8 Kiek įmanoma vengiama naudoti elektros šoką sukeliančias priemones. Šios priemonės gali būti naudojamos tik suaugusiems galvijams ir suaugusioms kiaulėms varyti, jei gyvūnai atsisako judėti ir tik jei jie turi pakankamai erdvės judėti į priekį. Elektros šokas trunka ne ilgiau kaip vieną sekundę, naudojamas tinkamais intervalais ir nukreipiamas tik į pasturgalio raumenis. Elektros šokas nenaudojamas kelis kartus, jei gyvūnas nereaguoja.
- 1.9 Gyvūnai nerišami už ragų, ataugų, nosių žiedų ar surištų kojų. Jei gyvūnus būtina surišti, naudojamos virvės, saitai ar kitos priemonės:
- a) yra pakankamai stiprūs, kad nenutrūktų;
 - b) leidžia gyvūnui, prireikus, atsigulti, èsti ir gerti;
 - c) užtikrina, kad gyvūnas nepasismaugs ar nesusižeis ir jį bus galima greitai paleisti.

2. Papildomos žinduolių (išskyrus kiškiažvèrius) laikymo aptvaruose taisyklės

- 2.1 Kiekvienas gyvūnas turi pakankamai erdvės atsistoti, atsigulti ir apsisukti.
- 2.2 Gyvūnai saugiai laikomi aptvaruose, užtikrinant, kad jie nepabègtų ir kad jų nepasiektų plèšrūnai.
- 2.3 Kiekvieną skerdyklos darbo dieną pasirūpinama, kad prieš atgabenant gyvūną, kuriam reikia ypatingos priežiūros, būtų paruoštas atitinkamas izoliavimo aptvaras, į kurį būtų galima nedelsiant patalpinti tokį gyvūną.
- 2.4 Aptvaruose laikomų gyvūnų būklė ir sveikata nuolat tikrinama gyvūnų gerovės specialisto arba tinkamai kompetentingo asmens.

3. Gyvūnų kraujo nuleidimas

- 3.1 Jeigu gyvūnus svaigina, pančioja, kelia ir jiems kraują nuleidžia vienas asmuo, visas šias operacijas jis privalo atlikti su vienu gyvūnu ir tik po to imtis kito.
- 3.2 Jei taikant svaiginimo metodą gyvūnas nenugaišta, nuosekliai perpjaunamos dvi miego arterijos ar kraujagyslės, iš kurių jos atsišakoja.
- 3.3 Paukščiai neskerdžiami automatinio kaklo perpjovimo įtaisais, jei nepatvirtinama, kad juo patikimai perpjaunamos kraujagyslės. Jei perpjovimo įtaisais kraujagyslės neperpjaunamos, paukštis nedelsiant nužudomas.

IV PRIEDAS
VEIKSMŲ IR KOMPETENCIJOS EGZAMINO REIKALAVIMŲ ATITIKTIES
LENTELĖ

(kaip nurodyta 18 straipsnyje)

7 straipsnio 2 dalyje nurodyti skerdimo veiksmai	Kompetencijos egzamino dalykai
Visi 7 straipsnio 2 dalies a–f punktuose nurodyti veiksmai.	Gyvūnų elgesys, gyvūnų kančios, sąmoningumas ir jautrumas, gyvūnų įtampa.
a) Gyvūnų paruošimas ir priežiūra prieš suvaržymą;	Praktiniai gyvūnų paruošimo ir suvaržymo aspektai.
b) gyvūnų suvaržymas svaiginimo ar žudymo tikslais;	
c) gyvūnų svaiginimas;	Praktiniai svaiginimo būdų aspektai. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai. Svaiginimo ir (arba) žudymo įrengimų techninė priežiūra.
d) veiksmingo apsvaiginimo vertinimas;	Svaiginimo veiksmingumo stebėseną. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai.
e) gyvūnų pančiojimas ar kėlimas;	Praktiniai gyvūnų paruošimo ir suvaržymo aspektai.
f) gyvūnų kraujo nuleidimas.	Svaiginimo veiksmingumo stebėseną. Atsarginiai svaiginimo ir (arba) žudymo metodai.